ymättömien järjestämi-
n tärkein tehtävämme

VAPAUS

"Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!" — Marx

— 1930 Tiistaina, syysk. 30 p:nä — Tues., Sept. 30 XIV Vuosik. — Vol. XIV

ATAISTELU KÄRJISTYY ESPANJAS-
A LAKKOTAISTELUIDEN LAAJETESSA

joukot liikehtivät vallitsevaa riistoa ja sortoa vastaan

sk. 27. — Yleislakko, joka
tiin lopettaa, julistettiin
oimaan senjälkeen kun
t murhanneet Santiago
ellassa erään lakkolaisen.
apulvat eilen aamulla ta-
ssä, mutta tiedon saavut-
isen murhasta naapuri-
kävelivät uudelleen u-
o de Compostellan lak-
in voimaan joku päivä
patiaosoitukseksi Lugon
kohtaan, joka piti vilkon
vaannuksissa kaupungin
Nyt Lugon unionistit
evat memeet sympatia-
ntiago de Compostellan
puolesta. Murhattu lak-
nimeltään Angel Antel
apahtui hänen murhaa-
kkolaisten mielenosotuk-
ssä, jota poliisit ryhtyi-
naan.
utta Galician maakunnan
nneet protesteeraamaan
akamaista esiintymistä
en sortotoimia vastaan
käydä niin, että Lugon
ajenee koko maata kä-

merkitys myönnetään

Berenguer on selittä-
gcn ja Santiago de Com-
ot ovat puhtaasti politi-
dätty yksinomaan halli-
n. Muutamat hallituksen
äittävät, että Galician
lakkojen pohjalla on
en toiminta.
liisi- ja kansalliskaarti-
on lähetetty Lugoon,
Compostellaan, samoin-
kin Galicia maakunnan
, joissa työläisten tiede-
sympaattisia lakkolaisil-

e Compostellan lakko on
nut kaiken liikenteen
. Eilisessä mielenosotuk-
tiin paikallista yliopis-
in alas sisäministeri Vi-

työläiset lakossa

syysk. 27. — Farmityö-
olevassa Bollullon kau-
t lakkoutuneet, vaatien
nsa korotettavaksi 22
enttiin.

ssa olevien
aisten karkot-
en politiikkana

llituksen työttömyyden
spolitiikka merkitsee
pakottamista mitä
impaan riistoon

, syysk. 29. — Cana-
aisministeriön korkeat
änään lausuivat, että
e muitta mutkitta kar-
ellaiset vast'ikään maa-
siirtolaiset, jotka ovat
et puutteeseen, ilman
a toimeentulomaedolli-
nämä ovat joutumas-
eksi rasitukseksi. Edel-
eräs siirtolaisviraston
, että kaikki mahdolli-
tekemään työn saami-
le aineksille, jos nämä
työskentelemään tar-
oilla vallitsevien työ-
laisena.
oittaa sitä, että osana
nservatiivisen hallituk-
yyden lieventämispoli-
työläisjoukkojen alistu-
tä riistetympään ase-
n siirtolaistyöläisten ol-
hyökkäyksen alaisena,
nyksessä olevat halli-
set ovat ilmaisseet.

itunut" rosvo
idätetty

L. syysk. 23. — Yksi
kein ja uskallain sarja
rkauksista ja ryöstöis-
ne viikon ajalla tapah-
riossa ja Montrealissa,
antaina, kun Montrea-
ollen yhteistoiminnassa
irikunnan poliisipäälli-
vangitsi Henry Desroc-
Jack O'Brien, 18 Jack
r. ja poliiseille hyvin
kilo.
at häneltä täydellisen
mikä selvittää kuusi
ä Montrealissa, yksi
npaanen, vuokra-auton
rs lähellä Ashtonia ja
-auton ajurin, Wilfrid
väys lähellä Napanee-
lisäksi selvisi kuuden
det. kolme Montrealis-
ee Riverillä ja Cham-
thillin autot.

Varastoissa oleva vilja lisääntyy

OTTAWA, syysk. 27 — Varastoissa olevaa viljaa koskevat raportit syyskuun 19 päivä päättyneeltä viikolta osoittavat, että vilja oli lisääntynyt 26,729,092 bushelilla. Vehnää oli 142,212,812 bushelia, kauraa 71,779,253 bushelia, ohraa 27,352,115 bushelia, pellavansiemeniä 595,214, ruista 10,813,769 bushelia. Vehnä on lisääntynyt 23,469,753 bushelilla, kaura 1,338,633 bushelilla, ohra 1,253672 bushelilla, pellavanseimenet 132,646 bushelilla ja ruis 5,942,553 bushelilla.

Toronton poliisi kehittää uusia menettelytapoja kommunisteja vastaan

HUOMATUITA KOMMUNISTEJA YRITETÄÄN SAATTAA POLIISIN KYNSIIN TEKAISTUILLA JUTUILLA

TORONTO, Ont., syysk. 26. — (Kirjetieto.) — Osotuksena siitä häikällemättömyydestä, jolla torontolainen poliisivalta yrittää kehittää uusia taisteluaseita kommunisteja ja yleensä militanttisia työläisiä vastaan, on se tehnyt yrityksiä kommunistisen toimitsijain yhdistämiseksi täällä tapahtuneisiin ryöstöihin.

Täällä tapahtuneen kasoliiniaseman rosvoamisen johdosta tekivät etsivät poliisit hyökkäyksen kommunistisen puolueen päämajaan ja mukanaan tuomalta silminnäkijältä, noin 5- tai 6-vuotiaalta lapselta kyselivät josko tämä tuntisi ketään hänelle osotetuista kommunistisista toimitsijoista rosvoukseen osallistuneina.

Tämä on ainoastaan alkusoittoa jatkuvista tämänluontoisista edesottamisista, jotka ovat tarkoitetut militanttisten työläisten saattamiseksi poliisin käsiin ja vankeusrangaistuksiin tekaistujen rikossyytösten nojalla, tällä tavoin terrorisoidakseen työläisjoukkojen militanttista liikehtimistä.

C. P. R:n voitot kohonneet

MONTREAL, syysk. 30. — Äskettäin ulosannetut numerot osoittavat, että Canadian Pacific Railway-yhtiön puhdas voitto oli kohonnut $388,376:lla elokuussa, verrattuna viime vuoden elokuun tuloihin.

Yhtiön puhdas voitto tämän vuoden elokuussa oli $3,260,057. Tämä oli ensimäinen kuukausi sitten v. 1929 heinäkuun, jolloin kuukautinen voitto osoitti kohoamista.

Tämän vuoden kahdeksan ensimäisen kuukauden aikana saatu puhdas voitto oli $315,879,168, mikä osoitti $7,242,001 laskua, verrattuna yhtiön puhtaaseen tuloon vastaavana aikana viime vuonna.

Vararikkoisen Itävallan hallitushuolia

WIEN Itävalta, syysk. 27. — Yleiset vaalit seuraavien viikkojen aikana näytti melkein varmalta eilen illalla, kun maalaisliittolaisten puolue sekä yleis-saksalainen puolue kieltäytyivät muodostamasta kabinettia Karl Vaugoinin, Kristillisen sosialistipuolueen johtajan ja torstaina eronnneen Johann Schoberin kapinetin vara-kanslerin kanssa.

Presidentti Miklas pyysi Vaugoinia muodostamaan uuden kabinetin ja hän alkoi neuvotteluihin avun saamiseksi kahdelta yllämainitulta puolueelta ottaen huomioon sosialistipuolueen voiman, sillä tällä on lähes kaksi vertaa enemmän edustajia kuin kristillisellä puolueella.

Yleis-saksalainen puolue julisti kuitenkin tiedonannon, syyttäen kristillistä puoluetta muiden konservatiivisten puolueiden pettämisestä, pakottaessaan Schoberin eroamaan juuri kun hän oli keskellä "edistysmielisen" ohjelmansa toteuttamista. He julistivat myöskin, että he eivät tule auttamaan uuden kokoomushallituksen luomista Vaugoinin johdolla.

Maalaisliittolaiset julistivat myöskin manifestin, mikä oli jonkun verran lievempi hyökkäyksessään Vaugoinia vastaan, vaan kannatti kuitenkin Schoberia erimielisyydessään, mihin hän oli joutunut Itävallan rautateiden uuden ylijohtajan nimittämisessä.

"Äiti" Jonesin viimeiset hetket luetut

WASHINGTON, syysk. 29. — Äiti Jonesin lääkäri on selostanut, että tämä yli 100 vuoden ikäinen taistelijatar on lähenemässä viimeisiä hetkiään. Lääkäri odottaa hänen elämänsä sammuvan seuraavien 10 vuorokauden sisällä.

Äiti Jones on eniten rakastettu henkilö amerikalaisten työläisten keskuudessa. Hänen elämänsä on ollut tavallista pidempi, millä aikaa hän on kerinnyt tehdä niin sanomattoman paljon sellaista, millä hän on voittanut taistelevien työläisten rakkauden, sillä hän ei ole koskaan pettänyt johdettaviaan työläisiä. Hän on urhoollisesti johtanut työläisiä lukuisissa lakkotaisteluissa, aina katsonut työläisten etuisuuksia. Muistot hänestä ja hänen töistään tulee olemaan satojen amerikalaisten työläisten mielessä näiden päivien aikana ja edelleen säilymään Amerikan työväenluokan taistelun historian lehdillä.

Viisi hukkui merionnettomuudessa Newfoundlandin edustalla

Kuunari hukkui yhteentörmäyksessä toisen aluksen kanssa

HALIFAX, N. S., syysk. 28. — Ferrylandista, Newfoundland, ilmoitetaan, että tänään sen edustalla tapahtuneessa merionnettomuudessa hukkui viisi merimiestä, kun eräs tuntematon kuunari joutui yhteentörmäykseen norjalaisen rahtilaiva "Haugarlandin" kanssa. Lähempiä yksityiskohtia onnettomuudesta ei ole tiedotettu, kuunarin miehistöstä ainoastaan yhden pelastuessa.

MUSKEGON, Mich. syysk. 27. — Lotja "Salvorin" haaksirikossa viime perjantaina hukkui viisi henkilöä, sillä entisten kuuden pelastetun lisäksi saatiin vielä kaksi pelastettua tänä aamuna, oltuaan 16 tuntia sidottuina lotjan terikkaan. Rannikkovartijat saivat heidät pelastettua köysien avulla, vaan kolmas mies oli kuollut.

Toinenkin alus "Our Son", hukkui tässä ankarassa myrskyssä, vaan sen miehistö saatiin pelastettua.

MAAKUNTAHALLITUS TUKEE PUUTAVARAPAROONEJA

ONTARION METSÄPORHOJEN "KIREÄÄ" TALOUDELLISTA ASEMAA LIEVITETÄÄN — EI OLE PUHETTAKAAN TYÖTTÖMÄIN JOUKOISTA

TORONTO, Ont., syysk. 29. — Ontarion maakuntahallitus on ryhtynyt toimenpiteisiin vallitsevan pulakauden "sivuuttamiseksi" puutavarateollisuuden alalla myöntämällä vuoden lykkäyksen puolelle niistä veroista, jotka maakunnan puutavarayhtiöt ovat velvolliset suorittamaan maakuntahallitukselle. Tällä puutavaraporhoille myönnetyllä avustuksella selostetaan puutavarateollisuudessa vallitsevaa kriisitilaa huojennettavan, kysymyksessä ollen ainoastaan suurrahamiesten etujen turvaamisen, samaan aikaan kuin mitään ei tehdä niiden työttömien työläisten aseman parantamiseksi, jotka ovat joutuneet nälkätaipaleelle puutavarateollisuuden palveluksesta.

RANSKAN MILITARISTIT HIRMUTÖISSÄ

PARIISI, syysk. — Eräälle berliinilaiselle lehdelle Fezistä, Morocosta, saapunut mieliä kuohuttava tiedonanto kertoo kauhistuttavia yksityiskohtia Ranskan muukalaislegioonassa olleesta kapinasta, mikä päättyi siihen, että kuolemantuomio langetettiin 400 miehelle ja se toteutettiin 40 tapauksessa.

"National Sozialist" lehti kertoo, että legioonan toisen rykmentin 3:s pataljoona kapinoi heinäkuun 10 p:nä, juuri kun sen piti lähteä taisteluun Skuarsin pohjoisosaan. Koko pataljoona riisuttiin aseista ja asetettiin sotaoikeuden tuomittavaksi ja joka ainoa mies — heitä oli 400 — tuomittiin kuolemaan.

Ranskalaisen tavan mukaan joka kuudes 10:nen miehen käskettiin siirtyä rivistä ja ammuttiin kuolleiksi. Henkiinjääneiden 360 miehen tuomio muutettiin elinkautiseksi vankeusrangaistukseksi ja heidät on lähetetty Kenadsan kaivoksiin ja tietöihin.

Ammuttujen miesten joukossa selostetaan ollen 24 saksalaista, 3 itävaltalaista, 2 bulgarialaista ja 11 venäläistä.

Australian työttömät taistelevat häätöjä vastaan

Työttömyystilanteen huonontuessa vakavissa määrin ovat työttömäin joukot järjestymässä taistelujärjestöihinsä

SYDNEY, Australia, syysk. 29. — Työttömyyden muodostuessa päivä päivältä kireämmäksi Australiassa on kaikissa tärkeissä keskuksissa muodostumassa voimakkaat työttömäin järjestöt, jotka ovat kohottamassa ilmoille työttömien taistelutunnukset. Tällä on työttömäin järjestö muodostunut valtavaksi voimaksi, taistellen kommunistisen puolueen läheisen johdon ja tuen alaisena, porvarilehdistön nostattaessa suurta mölyä sen johdosta.

Työttömien kodeistaan häätämiset vuokramaksukyvyttömyyden vuoksi ovat jokapäiväisiä, mutta nyt on työttömäin järjestö omaksunut yndeksi vaatimuksekseen tällaisten häätöjen kieltämisen, sillä työläisperheitten ajaminen ulos kodeistaan on kehittynyt liian laajaksi ja uhkaavaksi ilmiöksi.

Useissa tapauksissa ovat työttömät oma-aloitteisesti ryhtyneet joukkovoimin vastustamaan tällaisia häätöjä, lukuisien taisteluiden tapahtuessa täälläkin työttömien ja poliisivoimien kesken. Tällaiset yhteenotot ovat nyt päiväjärjestyksessä.

Harjoittaen tavanmukaista terropilitiikkaansa hyökkäsi poliisi täällä sijaitsevaan kommunistipuolueen päämajaan, vangiten yksitoista puoluetoveria, joita syytetään näihin työttömäin "mellakoihin" kilhoittamisesta.

Auto ruhjonut kuulun turkkilais-vanhuksen

NEW YORK, syysk. 27. — Zaro Agha, 15-vuotias turkkilainen, joutui eilen illalla liikenneonnettomuuden uhriksi. Auto ajoi tämän ijäkkään turkkilaisen päälle, hänen yrittäessään mennä Broadwayn yli 62 kadun kohdalla. Turkkilainen vietiin hotelliinsa, jonne kutsuttiin lääkäri. Hänen toinen jalkansa vioittui pahoin ja lääkärit sanovat, että hänen tilansa on kriitillinen, ettei häntä voida siirtää sairaalaan.

Itävallan sisäinen tilanne johtanut hallituskriisiin

Taloudellinen pula on muodostamassa ahtaammaksi, samalla kun lainojen saanti valkeammaksi

VIENI, Itävalta, syysk. 29. — Itävallan porvariston sisäisen poliittisen kriisitilan kehityttyä sietämättömään pisteeseen, taloudellisen ahdinkotilan osana, on Itävallassa jälleen esillä hallituspula, nykyisen hallituksen hajottua omaan mahdottomuuteensa. Kabinetin ajamain suunnain hajautuessa niin laajalle, että niistä ei mitään yhtenäistä enään voitu saada, joutui kansleri Johann Schober esittämään erohakemuksensa presidentille, joka siihen on myöntynyt. Joskaan ei vielä olla presidentin taholta ryhdytty mihinkään toimenpiteeseen uuden pääministerin nimittämiseen, on kuitenkin viittauksia tehty, että entinen sotaministeri Vaugoin tulisi olemaan seuraavana hallituksen päänä. Ilmeisenä päämääränä tällä kertaa on kokoomushallitus, johon tulisivat osallistumaan maan taantumuksellisimmat puolueet, nimittäin kristilliset sosialistit, suursaksalaiset ja agraaripuoluelaiset.

Tämä murros hallituksessa kuvastuu siitä taloudellisesta asemasta, johon Itävalta on ajautunut. Siitä huolimatta, että myönnetyistä ulkomaisista lainoista on vielä huomattava osa Itävallalle suorittamatta on kuitenkin asia viittaamassa siihen suuntaan, että ulkomaiset pankkiirit eivät ollsi halukkaita antamaankaan myönnetyitä lainoja sillä Itävalta on jatkuvasti tulemassa maksukyvyttömämpään tilanteeseen. Tämä tarkoittaa maan talouden täydellistä vararikkoisuutta, josta se ei voi nousta kapitalistisen koneiston vallitessa.

Kaasuräjähdys kaivannossa

PITTSTON, Pa., syysk. 29. — Kolme kaivosmiestä surmautui ja neljä haavottui vaarallisesti tänään, Pittstonin yhtiön kaivannon Law'n kaivosaukossa. Räjähdys tapahtui 500 jalan syvyydessä.

Canada toiselle tilalle kullan tuotannossa

TORONTO, syysk. 29. — Merkit viittaavat siihen, että Canada kohoaa tänä vuonna toiselle tilalle kultaa tuottavien maiden joukossa. Etelä-Afrika on ensimäisellä tilalla, Yhdysvallat toisella. Canadan kullan tuotanto oli viime vuonna noin $40,000,000 ja sen odotetaan tänä vuonna kohoavan 60 milj. dollariin. Melkein poikkeuksetta kaikki suuremmat kaivannot pohjois-Ontariossa, mikä on Dominion kullan tuotannon päälähde, laajentavat tuotantoaan. Suorastaan kultaa tuottavien kaivosten rinnalla on vielä kuparikaivantoja, jotka tuottavat huomattavasti kultaa. Näistä kaivannoista on Noranda huomattavin. Manitoban maakunta tulee ensi vuonna olemaan huomattavalla tilalla kullan tuotannossa.

Viljakapitalistit sekä hallitus ryhtyvät tutkimaan Neuvostoliiton vehnäkaupoja

WINNIPEGIN VILJAPÖRSSIN POMOMIEHET TULEVAT "AVUSTAMAAN" LIITTOHALLITUSTA TÄSSÄ VIIMEISIMMÄSSÄ NEUVOSTOVASTAISESSA HYÖKKÄYKSESSÄ

WINNIPEG, Man., syysk. 29. — Winnipegin viljapörssin presidentti A. P. White ilmoitti tänään, että viljapörssin taholta tullaan tekemään kaikki mahdollinen liittohallituksen avustamiseksi tämän tutkimuksissa Neuvostoliiton vehnämyyntelhin Canadassa. Hän selosti, että viljapörssi oli ollut lähetsessä vuorovalkutuksessa liittohallituksen ja virkaa tekevän pääministerin kanssa, tarkoituksella suorittaa nämä tutkimukset mahdollisimman tehoisasti "todellisen tilanteen" selville saamiseksi.

Käydessään tällaista provosoivaa hyökkäystä Neuvostoliittoa vastaan ovat suurrahamiehet hallituksensa kanssa etsimässä alati uusia keinoja, joitten kautta voitaisiin hyökätä Neuvostoliittoa vastaan, mantilmanlaajuisen kapitalistisen hyökkäyksen valmistamiseksi tätä työläisten ja talonpoikain valtiota vastaan.

Sotaväkeä lakkoalueelle

DION, Ky., syysk. 29. — Piirikunnan tuomari, yleinen syyttäjä ja sheriffi ovat lähettäneet kuvernööri Sampsonille sähkösanoman, missä he pyytävät kuvernööriä lähettämään valtion kansalliskaartilaisia lakonalaiselle hiilikaivosalueelle, muka suojelemaan kaivosyhtiön omaisuutta, koska he ovat kykenemättömiä hallitsemaan tilannetta.

Yhtiön palkkaamat apurit ovat pitemmän aikaa terrorisoineet tätä lakkoaluetta, räjäyttämällä yhtiöiden rakennuksia, polttamalla niitä, ammuskellen ihmisiä ja pudotellen lentokoneista pommeja alas. Tällä menettelyllä on luonnollisesti ollut tarkoitus valmistaa maaperää sellaiseksi, että näyttäisi tarpeelliselta kutsua valtion hurttia avukei ja saada alue sotatilaan.

Tuomari Hall on arvioinut yhtiön kärsineen noin $100,000 vahingon näiden tuhojen kautta.

Yhdysvaltain farmarit menettävät kotejaan

WASHINGTON, syysk. 29. — Vuoden 1930 sensustilastot osoittavat, että Yhdysvalloissa on 127,440 farmia vähemmän kuin v. 1925. 42 valtion sekä District of Columbian tilastot osoittavat 2 prosentin laskua. Jos vähentyminen olisi suunnilleen sama muussa osassa maata, osoittaisi se Yhdysvalloissa olevan 6,244,200 farmia, verrattuna 6,371,640:een v. 1925. V. 1920 niitä oli 6,488,343.

Beduiinit ryöstöretkellä

JERUSALEM, syysk. 27. — Nejdissä asuvien Elshanrat heimolaisten sekä Howeitat heimolaisten välisessä taistelussa surmautui ja haavoittui eilen lukuisia heimolaisia.

Nedjistä tulevat heimolaiset hyökkäsivät toisten päälle Trans-Jordanin puolella ja ryöstivät näiltä n. 220 päätä karjaa. Kaatuneiden lukumäärää ei tiedetä varmuudella, mutta Ammamista saapuneet tiedot mainitsevat mieshukan olleen molemmin puolisen. Kaatuneiden lukumäärää lisääntyi vielä, kun hyökkääjiä lähdettiin ajamaan takaa lentokoneilla ja panssarjautoilla ja paljon ryöstösaalista ilmoitetaan saadun takaisin.

Paperin hintaa sanotaan lasketun

MONTREAL, syysk. 27 "Montreal Star" kertoo rahallisissa piireissä liikkuvan huhuja, että paperin hintaa on laskettu huomattavasti, seurauksena äskeisistä toimenpiteistä, mitkä päättyvät Canadan Newsprint Institutten puheenjohtaja, everstl Pricen eroamiseen. Yksi tiedonanto on kertonut, että hinta olisi pudotettu $55.20:stä $44:iin tonnilta.

Raportti kertoo myöskin, että yhtiöt, joihin ensimäisenä koskee Canadan Power and Paper yhtiön kauppa Hearstin yhtiön kanssa, ovat Price Brothers and Co. sekä St. Lawrence Paper Mills. Nämä yhtiöt ovat olleet liikeyhteydessä Hearstin yhtiön kanssa ja tämä liike tulee lähitulevaisuudessa siirtymään Canada Power and Paper yhtiölle.

NEUVOSTOLIITON PUUTAVARAA SUURESSA MÄÄRIN ENGLANTIIN

BRITTILÄINEN TRUSTI OSTAA V UODEN 1931 PEHMEÄNPUUN LAUTATAVARATUOTANNON

LONTOO, Englanti, syysk. 29. — Englantilainen pehmeänpuun ostajain muodostama trusti on allekirjoittanut tilapäisen sopimuksen Neuvostohallituksen kanssa Neuvostoliiton koko ensi vuoden pehmeänpuun lautatavaratuotannon ostamiseksi. Tämä tarkoittaa sitä, että englantilainen trusti tulee tuomaan huikeita määriä lautatavaraa Neuvostoliitosta Englantiin, nyt jo laajoja valmisteluja oltaessa tekemässä kyllin suuren kauppalaivaston varustamiseksi tätä puutavaran kuljetusta varten.

Syndikaattiin, joka allekirjoitti kysymyksessä olevan sopimuksen Neuvostoliiton kanssa, kuuluu yli 50 brittiläistä puutavarayhtiötä. Tämä osottaa suurta nousua Neuvostoliiton ja Englannin kauppavaihdossa, tämän sopimuksen tullessa heti sen jälkeen kun Neuvostohallitus teki suuria traktori- y.m. konetilauksia Englannista.

2 kuollut junarikossa

DETROIT, syysk. 28. — Michigan Central-junan jarrumies ja lämmittäjä surmautui silmänräpäyksessä ja kuljettaja pelastui loukkaantumiselta hypäten alas, kun veturi ja neljä vaunua suistui raiteilta ja kaatuivat, junan ajettua avonaiseen vaihteeseen Detroitin kaupungin laidassa tänään myöhään iltapäivällä.

Surmansa saaneet junamiehet olivat William Fellman, jarrumies, ja Frank McLaughlin, lämmittäjä. He olivat veturinkopissa ja murskaantuivat koneen ja hiilivaunun välilin.

Parlamentin jäsenen erottamista vaaditaan

TORONTO, syysk. 27. — Andrew Allen, Richard D. Farley ja Frank Colwell Kinlardinesta, esittivät tänään Osgood Hall'in oikeudelle anomuksen, missä vaaditaan Bruce Northin edustajan, Hon. James Malcolmin, entisen kauppaministerin erottamista parlamentista.

Anomuksessa syytetään laittomista ja virheellisistä toimenpiteistä heinäkuun 28 päivän vaaleissa ja nimitetään 25 syytä protesteerauksen pohjaksi ja vaaditaan edustajapaikan luovuttamista William Mitshellille, Malcolmin konservatiiviselle vastaehdokkaalle.

Syytöksessä mainitaan m.m., että vaalivirkailija W. R. Tomlinson oli ollut puolueellinen ja että hänestä kelvottomien henkilöiden annettiin äänestää, kuten esim. yhdysvaltalaisten vieraiden y.m. ja että Malcolm ja hänen apulaisensa olivat lainanneet tai luvanneet rahaa tai muita arvokkaita korvauksia äänestäjille jne.

Koneet lisäävät työttömyyttä kapitalismin vallitessa

Fordin tehtailla ottaa kone kuuden työläisen palkan

DETROIT, Mich. — Uutiset kertovat, että Fordin tehtailla on käynnissä uusien koneiden asettaminen entisten hyvien käyttökelpoisten koneiden tilalle. Tällä kertaa vaihdetaan koneita tehtaan osastolla No 498 ja 410. Kone, joka tulee käytäntöön kampikselityössä, suorittaa seitsemän eri tehtävää. Missä ennen tarvittiin 7 työläistä, sen uudella koneella voipi suorittaa yksi työläinen. Kun uudet koneet on asetettu paikoilleen, tarkoittaa se sitä, että 7 jokaisesta 8 miehestä joutuu työttömäksi.

Työstä erottaminen on päiväjärjestyksessä jokaisella osastolla Fordin tehtaissa. Tämä on yleinen rationalisoimis prosessi Fordilla ja samaa tapahtuu muissakin autotehtaissa.

Auto Workers Union Fordin työläisten lokaali on erikoisesti vedonnut mainittujen osastojen työläisten huomioon, että ainoastaan unioon järjestymisen kautta voidaan rajoittaa jatkuvaa työtehon kiristystä Fordin tehtailla. Auto Workers unio kehoittaa työläisiä autotehtaissa järjestäytymään ja nousemaan järjestettyyn vastarintaan jatkuvaa työsuhteitten huonontumista vastaan.

Ontarion tupakkasato

SIMCOE, Ont., syysk. 29. — Vaikka tänä kesänä ei saatukaan sadetta silloin kun sitä olisi parhaiten tarvittu tupakankasvatusalueilla ja raesateen aiheuttamasta tuhosta huolimatta saavat Norfolkin alueer tupakankasvattajat tänä vuonna 2—3 milj. dollarin välillä. Tämän vuoden sadon ei uskota kuitenkaan ylittävän viime vuoden satoa, vaikka nyt olikin tupakan viljelysala 15,000 eekkeriä, viime vuonna ainoastaan 10,000 eekkeriä.

Korjuutyö saatiin loppuun suoritettua, ilman että halla olisi kerinnyt tehdä haittaa kuten tapahtui viime vuonna. Etelävaltiolaiset, jotka saapui tänne sadottain auttamaan tupakankorjuussa, ovat lähdössä kotipuoleensa. Joka päivä menee rajalle joissa on Virginian ja Carolinan lupakirjoilla varustettuja autoja.

Ensi kuussa valmistuu Delhissä uusi puolen milj. dollarin arvoinen tupakkatehdas.

Tullisota saa alati laajemman luonteen

Yhdysvaltain uuden tullipolitiikan omaksumisen jälkeen on yksitoista maata huikeasti korottanut tulleja

WASHINGTON, syysk. 29. — Yhdysvaltain ulkoministeriön tekemien laskelmien mukaan on viimeaikainen tullisota saavuttanut kireän pisteen sitten Yhdysvaltain uuden tariffilain käytäntöönpanemisen. Kajkkiaan yksitoista maata on huimalla tavalla korottanut tulleiaan, Canadan, Australian ja Uuden Seelannin korottaessa tariffejaan suurimmissa määrin. Espanja ja Ranska ovat myös korottaneet tullejaan eräisiin tuontitavirkeisiin nähden huomattavasti, m.m. Ranskan Yhdysvaltoja vastaan kohdistaman automobiilitullin noustessa noin 50 prosentilla. Italia on korottanut automobiilitulleja 100—167 prosentilla.

New Yorkin pormestari on lopettavinaan kräftäyksen

NEW YORK, syysk. 27. — Kaupungin pormestari James J. Walker on lopultakin, pitkällisen harkinnan jälkeen, päättänyt toimenpiteestä, mihin hän ryhtyy, kun on kysymyksessä kaupungin virkailijoiden nimittäminen.

Pormestari Walker ilmoitti tänään, että ennenkuin hän tekee tulevaisuudessa mitään nimityksiä, hän kutsuu ensin kaikki ehdokkaat eteensä ja pakoittaa heidät joko kieltämään tai myöntämään "kunniasanallaan", että he ovat maksaneet rahaa nimityksistään.

OTTAWA syysk. 28. — Dominion hallituksen lääketieteellinen retkikunta on lähetetty Quebecin takamailla, Mistassinin ja Chibougaman alueilla asuvien intiaanien luokse, sillä heidän keskuudessaan on kulkutauti, mikä on nyt jo tappanut kaksi ja neljä on vaarallisesti sairaana.

Intian asioiden jaosto lähetti matkalle tri. J. Wallin Ottawasta, jolla on laajaa pohjolan tuntemusta ja hän lähti tänä aamuna luutn. Jellisonin ohjaamalla vesitasolla. Tri. Wall tulee käymään kaikilla Lake St. Johnin alueella olevissa intiaanikylissä, missä tautia ilmoitetaan olevan liikkeellä.

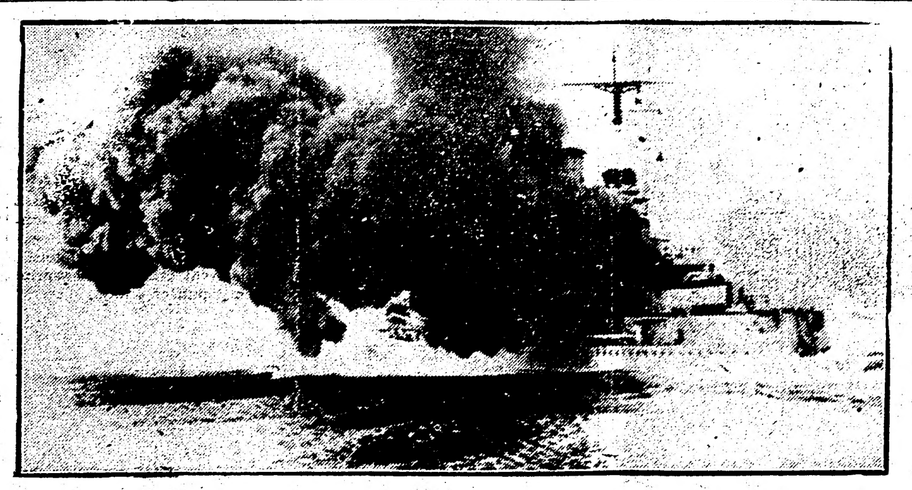

Samaan aikaan kun imperialistit puhuvat "rauhanaatteistaan" ovat ne valmentautumassa uuteen maailman laajuiseen teurastukseen, tällä kertaa tähdättynä Neuvostoliittoa vastaan. Tässäkin yksi viimeisimmistä sotatekniikan saavutuksista, saksalainen taistelulaiva "Hessen" manövereilla Kielin lahdella.

VAPAUS Canadan suomalaisen työväestön ainoa äänenkannattaja, ilmestyy Sudburyssa, Ont., kaikkina, paitsi sunnuntai- ja määrättyinä juhlapäivinä.
VAPAUS (Liberty)
The only organ of Finnish Workers in Canada. Published daily at Sudbury, Ontario.
Registered at the Post Office Department, Ottawa, as second class matter.

General advertising rates, 75c per col. inch. Minimum charge for single insertion, 75c. The Vapaus is the best advertising medium among the Finnish people in Canada.

Toimitus, konttori, kirjakauppa ja paino omassa talossa Elm Streetillä.

Postiosoite: Vapaus, Box 69, Sudbury, Ont.

Puhelimet: Konttori 1038. — Toimitus 536W. — Kirjakauppa 2387W.
Phone: Office (job work, advertisements, etc.) 1038 — Editor 536W. — Bookstore 2387W.

ILMOTUSHINNAT VAPAUDESSA:
Kirjevaihtoilmotukset $1.00 kerta, $2.00 kaksi kertaa. — Avioliittoon menneille onnentoivotukset 40c palstatuuma. — Nimenmuuttoilmotukset 50c kerta, $1.00 3 kertaa. — Syntymäilmotukset $1.00 kerta, $2.00 3 kertaa. — Asuntoeroilmotukset $2.00 kerta, $3.00 kaksi kertaa. — Kiitosilmotukset $1.00 kerta. — Kuolemanilmotukset $2.00 kerta, 50c lisämaksu kiitoslaucelta tai muistovärsyltä. — Halutaan tiedot ja osoitelmotukset 50c kerta, $1.00 kolme kertaa. — Tilapäisilmottajien ja ilmotuspenttuurien on, vaadittaessa, lähetettävä ilmotushinta etukäteen.

TILAUSHINNAT:
1 vk. $4.50, 6 kk. $2.50, 3 kk. $1.75 ja 1 kk. $1.00. — Yhdysvaltoihin ja Suomeen sekä muualle ulk. maille: 1 vk. $6.00, 6 kk. $3.50 ja 1 kk. $1.00.

Toimoittaja J. W. Ahlqvist.
Manager: J. W. Ahlqvist.

Office, Bookstore and Printshop: Vapaus Building, Elm Street.

All mail to be addressed: Vapaus, P.O. Box 69, Sudbury, Ont.

Jos ette milloin tahansa saa vastausta ensimäiseen kirjeeseenne, kirjottakaa uudelleen liikkeenkoltsen persoonallisella nimellä: J. W. Ahlqvist, liikkeenhoitaja.

Neuvostovehnä porvarin propagandana

Viime aikoina ovat porvarilliset sanomalehdet kertoneet hälyyttäviä juttuja neuvostovehnän myynnistä Chicagon y.m. markkinoilla. Näillä jutuilla on määrätynlainen tarkotus. Niitä ei voida erottaa siitä tosiseikasta, että Neuvostoliitto on tulossa maailman vehnämarkkinoille kauheana kilpailijana ylipäänsä vehnänkasvattajamaille, ja erikoisesti Canadalle. Viime kuukausien aikana on Yhdysvaltain ja Canadan farmilehdissä ilmennyt salakavalaa neuvostovastaista agitatiota, joka on perustunut valheellisiin tietoihin siitä, miten neuvostovehnä on tuotettu orjatyöllä; miten neuvostomaan talonpoikia ammutaan ja kidutetaan, että heidät saataisiin tuottamaan vehnää; ja miten Neuvostoliiton kansa näkee nälkää samalla kertaa kun vehnää viedään maasta pois.

Tämä on yksi niistä järjestetyistä toimenpiteistä, millä koetetaan syy vehnän hinnan alentumiseen, joka on maatalouspulan yksi kaikkein tuhoisin vaikutus köyhiin farmareihin nähden, asettaa suorastaan Neuvostoliiton kontolle. Yrittäessään "selittää" maatalouspulan syitä köyhyyden kanssa kamppailevile farmarijoukoille, ajavat kapitalistiset hallitukset ja sanomalehdet hyvässä yhteisymmärryksessä valhepropagandaansa.

Kun Yhdysvaltain maatalossihteeri Hyde on levittänyt uutisia Neuvostoliiton kauppajärjestön vehnäkaupoista Chicagon markkinoilla, on hän samalla tehostanut neuvostovastaista agitatiota, jolla on kaksi tarkotusta: valmentaa farmarijoukot sotilaalliseen hyökkäykseen Neuvostoliittoa vastaan; ja herättää farmareissa sen käsityksen, että nykyisen maatalouspulan vallitessa on heidän päiväholisenaan neuvostohallitus eikä kapitalismi.

Hyden levittämä juttu Neuvostoliiton kauppajärjestön toimenpiteistä vehnän myyntiin nähden on äärimäisen lapsellinen. Ennen kaikkea on kysymyksessä olevan kauppajärjestön, tekstiilisyndikaatin, toiminta täydelleen kapitalististen liikelakien mukaista, ja on se puhtaasti kaupallinen järjestö. Vehnän hinnan kohottaminen tai laskeminen vehnämarkkinoilla on täysin laillista porvarillista toimintaa. Vehnäpörsseissä myydään ja ostetaan joka päivä tulevaisuudessa markkinoille laskettavaa vehnää; vehnää, jota sen myyjät eivät ole milloinkaan nähneet. Pörsseissä myydään vehnää "lyhyvillä" hinnoilla joka minuutti; se kuuluu markkinain käsittelyyn. Pörsseissä on mitä häyttömin nylkeminen käynnissä yhtämittaisesti. Ken hyvään on vieraillut esim. Winnipegin pörssissä, tietää minkälaista "järjestystä" siellä osakekauppoja tekevä saki pitää yllä.

Neuvostoliiton tekstiilisyndikaatin myymän vehnämäärän ei pitäisi vaikuttaa mitään Chicagon hintoihin. Viisimiljoonaa bushelia vehnää on vain kuin pisara meressä siitä vehnämäärästä, mikä päivittäin myydään ja uudelleen myydään, ja mikä nousee noin kuuteenkymmeneen tahi seitsemäänkymmeneen miljoonaan busheliin päivittäin.

Syyt vehnän hintain laskemiseen ovat löydettävissä vain maataloudessa toimivista kapitalismin laeista; pulasta, joka köyhdyttää köyhät farmarijoukot entistään köyhemmiksi; farmitavarain ylituotannosta; maatalouden ratsionalisoimisesta, joka tietää pikku tuottajain tuhoutumista.

Hyden johtaman neuvostovastaisen agitation vaikutus tuntuu Canadassakin. Siitä on riittävänä todisteena canadalaisten porvarilehtien antama huomio Hyden "löydöille". Tämä on selvää jokaiselle huomioita tekevälle työläiselle ja farmarille. Porvarit tekevät sotapropagandaa neuvostovehnällä.

L. M.

Maatalouspula pakottaa köyhät farmarit energiseen taisteluun

Canadan vallankumouksellisten farmarien äänenkannattaja *Furrow*-lehti kirjoittaa:

Lännen vehnänkasvattajain suurella enemmistöllä on tällä haavaa kaikkein tärkeimpänä kysymyksenä se, miten pärjätä päivästä toiseen. Vehnärenkaan tarjoama 60 sentin ensi maksu bushelilta tietää tuhoa tuhansille renkaan kanssa sopimuksen tehneille farmareille. Kun moisesta summasta vähennetään leikkuu-, puinti-, rautatie- ja laivauskustannukset, elevaattorimaksut y. m. sekä otetaan huomioon vieläkin alhaisempi hinta, ellei vehnä ole aivan ensiluokkaista, jää farmareille perin vähä korvausta kuukausien ankarasta työstä paahtavan auringon paisteessa. Muutamille saattaa jäädä keskimäärin 25 senttiä bushelia kohden, millä summalla on suoriuduttava velkojista ja pärjättävä talven yli, mutta semmoisiakin on vain rajotettu määrä.

Vehnärenkaaseen kuulumattomat farmarit eivät ole yhtään paremmassa asemassa. He saavat hieman yli 80 sentin bushelista ensi luokan vehnästä. Siitä on sitten vähennettävä suunnilleen samanlaiset menot kuin mitä yllä lueteltiin vehnärenkaan jäsenillä olevan. Ja kun korkeammasta maksusta ei ole mitään toiveita, on vehnärenkaaseen kuulumaton farmari todellisuudessa samassa asemassa kuin renkaaseen kuuluva naapurinsa.

Näihin seikkoihin tulee vielä lisäksi se, että satо tänä vuonna on useimmissa piircissä alapuolella normaalin, ja toisilla paikkakunnilla on kuivuuden takia tullut täydellinen kato.

Kun kaikki nuo seikat otetaan huomioon, saadaan jonkinlainen hämärä käsitys siitä, miten maatalouspula vaikuttaa canadalaisiin vehnänkasvattajiin. Heistä suurin osa joutuu olemaan nälässä ja puutteessa, vaikka he tänäkin vuotena, keskinkertaista huonomman sadon korjattuaan, ovat tuottaneet yllinkyllin leipäaineita.

Mitä te aiotte tehdä tilanteen suhteen?

Vehnärenkaan presidentti Mac Phail esittelee hurskaalla naamalla toivomuksia, että lainain antajat eivät asiattomasti sortaisi velkain rasittamia farmareita. Mitä hän tarkottaa asiattomalla "sortamisella" on perin epäselvää. Ehkä hän ajattelee, että pikku sortaminen menisi sentään mukiin. Manitoban pääministeri Bracken, kapitalistinen lehdistö ja muut porvariston palvelijat huutavat yhteen ääneen MacPhailin kanssa. Ja vehnärenkaan johtokunta on ilmilausunut mielipiteen, että ne lainanantajat, jotka pakottavat farmarit särkemään sitoumuksensa, eivät tule siitä hyötymään pitkän päälle. Toivomuksia, mielipiteitä — siinä kaikki mitä vehnärenkaan johto voi esittää farmareille keinoiksi, joilla taistella kiinnityshtiöitten, maanviljelyskone-firmain ja pankkien saaliinhimoa vastaan.

Canadan Maanviljelijäin Liiton johdolla ei myös ole mitään parempaa tarjottavana. Se ei ole esittänyt minkäänlaisten taistelumetodien käytäntöön ottamista. Kaikki näyttävät luottavan rahanalneiden riistäjäin "suvaitsevaisuuteen". Se on asiallisesti samaa kuin täydellinen toimettomuus.

Ja vaikkapa rahankiskurit olisivatkin "suvaitsevaisia" tänä vuonna, jota eivät kuitenkaan tule olemaan, tulisi paha päivä siten vain siirtymään. On todennäköistä, että kiinnitysyhtiöt eivät pidä edullisena ajaa mierontielle liian montaa farmaria tänä vuonna; kun vielä huomioon otetaan huonon sadon vaikutus, tulisi liian suuri ala asumatonta maata alentamaan heidän omaisuuksiensa hintaa. Tänä vuonna joutuu kuitenkin tuhansia kiinnitysvelkain alaisia farmareita niin ahtaalle, ettei heillä ole mitään pelastumisen toiveita. Heidän on lähdettävä mailtaan ja mannuiltaan sopivan tilaisuuden tullen — kun satо on suurempi ja mahdollisuudet maan myyntiin paremmat.

Tilanne on vakava ja kroonillinen. Se vaatii selviä ja lujia toimenpiteitä sekä järjestäytymistä köyhiltä farmareilta. Se vaatii taisteluohjelmaa, kunnollista johtoa ja joukkokannatusta.

Ilman viivyttelyä olisi ryhdyttävä järjestämään velanalaisten farmareitten komiteoita, joiden tehtävänä on taistella takavarikoimisia, häätöjä ja ryöstöjä vastaan. Kymmenientuhansien lännen pikku farmareitten hyvinvointi on äärettömän paljo tärkeämpää kuin muutamain rahanahneitten verenimijäin liikevoitot. "Suvaitsevaisuuden" toivominen niiltä, jotka menneisyydessä eivät ole mitään armoa osottaneet, on väistämättömän onnettomuuden kosintaa. Maalaisraatajat eivät voi toivoa avustusta tahi myötätuntoa mistään muualta kuin omalta luokaltaan.

Näitä komiteoita ei ole pidettävä minään väliaikaisina komiteoina, joita tarvitaan ainoastaan tätä hätää varten. Niitä saatetaan tarvita vielä kipeämmin tulevana vuonna, sillä vehnämarkkinain parantumisesta ei ole huomattavissa minkäänlaisia merkkejä.

Työtätekeväin farmarien on ryhdyttävä päättävään taisteluun omasta puolestaan, eikä sallia itseään poljettavan entistään suurempaan köyhyyteen, josta on lopullisena seurauksena mailtaan häätö.

Farmarien tunnuksena olkoon: häätöjä, takavarikoimisia ja pakkomyyntejä vastaan! Taisteluun elämisoikeuden puolesta! Kaikki köyhät farmarit mukaan Kommunistisen Puolueen järjestämään maatalouskonferenssiin Saskatoonin tulevan lokakuun 25 ja 26 p:nä!

Syyskuun 1 p. eräänä käännekohtana Unkarin proletariaatin luokkataistelussa

Ne katutaistelut, jotka tapahtuivat Budapestissa syyskuun 1 p:nä, merkitsivät erästä käännekohtaa Unkarin proletariaatin luokkataistelussa. Ne osottavat, että proletariaatti, suuret joukot, eivät ainoastaan ole tyytymättömiä Unkarissa vallitsevaan diktatuuriin, vaan ovat jo *ryhtyneet aktiiviseen taisteluun sitä vastaan.*

Syyskuun 1 p:nä saavutti Unkarin vallankumouksellinen proletariaatti ja sen etuvartio, Unkarin Kommunistinen Puolue, suurenmoisen voiton, sekä fascistinen porvaristo ja sen uskolliset tukijat, sosialifascistiset luokkapetturit, häpeällisen tappion. Sosialifascistit aikoivat kerrata vappumanöverailun, toimeenpanna jonkinlaisen "äänettömän ja rauhallisen marssin" työläisjoukkojen taisteluhengen tylsistyttämiseksi. Kommunistit, joiden toiminta on ankarasti kiellettyä, julkaisivat tunnuksen: "Syyskuun 1 p. ei tule olemaan rauhallisten kävelyretkien, vaan vallankumouksellisten katudemonstreerausten, katumielenosotusten päivä!"

Tuo kommunistien tunnus myös toteutettiin. Kymmeniintuhansiin nouseva vallankumouksellinen joukko vastusti fascistien pistimiä ja sosialifascistien manöverailuita sekä seurasi Kommunistisen Puolueen taistelutunnuksia.

Syyskuun 1 p:n toiminnan piti olla etupäässä vain *taloudellista toimintaa*, mutta Unkarin proletariaatti muunti sen *suurenmoiseksi poliittiseksi taisteluksi.* Se oli valtaava poliittista taistelua fascistista porvaristoa vastaan Budapestin kaduilla sekä samalla kertaa sosialifascistien ja kommunistien keskeistä taistelua kaduilla demonstreeravain työläisjoukkojen johtaja-asemasta.

Kun sosialidemokraatit saivat tietää, että Unkarin Kommunistinen Puolue aikoi saada työttömät toimintaan koko maata käsittävässä mittakaavassa, ryhtyivät he perin "vasemmistolaiselta" kuulostavaan manöverailuun. He julistivat jonkinlaisen yleislakon syyskuun 1 p:ksi ja järjestivät rauhallisen mielenosotuksen työläisjoukkojen tyytymättömyyden poistamiseksi.

Mutta tämä sosialifascistien manöverailu raukesi tyhjiin ja Unkarin KP osottautui kykeneväksi täyttämään tehtävänsä. *Työläisjoukot kääntyivät sosialifascismia vastaan ja seurasivat kommunisteja.*

"Sosialidemokraattinen taktiikka on kärsinyt kauheaan ja skandaalimaisen tappion, sillä maanantain tapahtumain kulussa radikaaliset ainekset kaappasivat työläisten johtaja-aseman, ... häpeälliset vallankumoukselliset katutaistelut, joita ei ole pitkään aikaan nähty kaduillamme, olivat nyt jälleen nähtävissä."

Näin kirjoitti porvarillinen *Magyarsag*-lehti syyskuun 2 p:nä, ja osotti miten porvaristo arvioi syyskuun 1 p:n tapahtumia.

Porvaristo oli jo ennen syyskuun 1 p:ää tehnyt paljoa paremmin arvioita luokkain voimasuhteista kuin omahyväiset sosialifascistit. Porvaristo käsitti, että Unkarin Kommunistinen Puolue oli suuresti vahvistunut ja sen vaikutusvalta joukkoihin nähden melkoisesti lisääntynyt. Porvaristo käytti kaikkia terrorisoimis- ja pelotuskeinoja; se keskitti suunnattoman suuria aseellisia joukkoja Budapestiin ja maaseutukaupunkeihin siltä varalta, että jos sosialidemokraatit osottautuisivat liian heikoiksi työväen liikehtimisen tukahuttamisessa, niin silloin ovat aseelliset joukot valmiina toimeenpanemaan tukahuttamisen nopeaan, vaikkapa verisin keinoin. Mutta porvaristokin erehtyi. *Työläiset osottivat semmoista itsepintaisuutta, päättäväisyyttä ja rohkeutta, jota fascismi ei suinkaan odottanut.* Työläiset eivät epäröineet poliisin sapelien ja kuulain edessä, vaan hyökkäsivät rohkeasti poliisin joukkoja vastaan. Tällä kertaa juoksi ei vain työläisten vaan myös poliisikoirain veri.

Ja vaikkapa tämä poliittinen yhteentörmäys "päättyikin" siten, että työläiset tulivat tällä kertaa takaisin ajetuiksi poliisin pistinten avulla, niin se tosiseikka, että kymmenettuhannet työläiset menestyksellisesti vastustivat mitä verisintä terroria puoli päivää, että taistelun tuoksinassa maanalainen Kommunistinen Puolue piti julkisen kokouksen, ja että katusulkuja rakennettiin taistelun aikana, osottaa fascistien pistinten voittaneen vain jonkinlaisen Pyrrhoksen voiton. Syyskuun 1 p:n taistelut olivat loppukädessä suurenmoisena voittona vallankumoukselliselle proletariaatille.

Toivuttuaan jossain määrin vallankumouksen painajaisesta, ovat sosialifascistit ja porvarit ryhtyneet halventamaan syyskuun 1 p:n tapahtumain tärkeyttä ehkäistäkseen koko maailman ja erikoisesti Unkarin proletariaatin havaitsemasta, miten horjuvilla perusteilla Unkarin fascisti- ja nälkädiktatuuri lepää. Samalla on kuitenkin syyskuun 1 p:n tapahtumain jälkeen alotettu niin hurjat vainotoimenpiteet Kommunistista Puoluetta vastaan, että moisia tuskin tunnetaan Puolueen 11-vuotisen olemassaolon aikaisimpina vuosina.

Syyskuun 1 p:n jälkeisenä päivänä levittivät sosialidemokraatit kaikkia mahdollisia valheita häviönsä peittämiseksi. He jakoivat syyskuun 1 p:n tapahtumat kahteen osaan: Yhdellä puolen oli mainio valtava demonstreeraus, kurinalainen ja rauhallinen — ja se oli sosialidemokraattien toimeenpanema. Toisella puolen oli hillitön, järjetön, "roskajoukon", "kuonan", "ryysyläisten" toimeenpanema verenvuodatus, jotka ainekset hyökkäsivät viattomain ja kiltien poliisien kimppuun, provosoiden poliisit käyttämään aseitaan, tekivät ryöväyksiä ja ryöväsivät pikkukauppiaitten kauppoja — ja tämä oli kommunistien, tahi, kuten sosialidemokraatit sanoivat, poliisiurkkijain työtä.

Tällä tavalla sosialifascismi heti alussa erottaa itsensä "poliisiurkkijain" johtamasta "ryysyläisjoukosta"; se erottaa itsensä vallankumouksellisesta demonstreerauksesta, taistelusta ja katusuluista. Mutta pahin puoli asiassa on, että ei vain koko Unkarin vaan myös ulkomaitten lehdet ovat yksimielisesti kertoneet, että syyskuun 1 p:n demonstreerausta ja katutaisteluita johtivat vallankumoukselliset työläiset kommunistien johdon alaisina että tämä tapahtui sosialifascistien byrokratian päiden yli; ja että viimemainitulla ei ollut koko asian kanssa muuta tekemistä, kun heidän "rauhallinen taivuttamisensa" oli osottautunut turhaksi, kuin turvautua poliisiin demonstreerauksen murskaamiseksi.

Myöhemmin ovat sosialidemokraatit tunnustaneet varsin avoimesti, että he järjestivät syyskuun 1 p:n mielenosotuksen siinä tarkotuksessa, että olisivat saaneet tehtyä tyhjäksi Unkarin Kommunistisen Puolueen suunnitteleman, marraskuun 1 p:nä toimeenpantavan nälkämarssin toteuttamisen. *Payer*, jonka porvaristo on vetänyt tilille syyskuun 1 p:n tapahtumista, on näet julistanut:

"Tämä demonstreeraus oli ehdottomasti välttämätön, sillä levottomuus ja katkeruus oli kasvanut äärimäiseen rajaansa saakka työläisjoukkojen keskuudessa. Ellemme me olisi ottaneet käsiimme tämän marssin järjestämistä, olisi tyytymättömyys kuukauden tahi kahden kuluttua ilmaissut itsensä tykkänään toisenlaisella tavalla. Johto olisi silloin joutunut niitten alamaisten (s.o. Unkarin KP:n) käsiin, jotka olisivat moista jännittyneisyyttä käyttäneet omia poliittisia tarkotuksiaan varten."

Huolimatta moisista lörpötteleyistään, täytyy sosialidemokraattien kuitenkin jossain määrin myöntää, että joukkojen johto livahti tykkänään heidän käsistään. Tästä on selvänä osotuksena se, että sosdemit kieltäytyivät osallistumasta katutaisteluissa kaatuneitten työläisten hautajaisiin selittäen, että "sosialidemokraattisen puolueen ei sovi panna itseään alttiiksi sille vaaralle, että kommunistit saisivat hautajaisia käyttää mielenosotustilaisuutena."

Syyskuun 1 p:n tapahtumat olivat alkuna Unkarin proletariaatin urhoollisten taisteluitten uudelle suurenmoiselle luvulle. Ei vain fascismi vaan myös sosialifascismi tulee tekemään kaikkensa tehdäkseen tyhjäksi nämä syyskuun 1 p:nä suoritetut työväenluokan vallankumoukselliset taistelut. Juuri tämän takia emme saa aliarvioida sosialifascismin voimaa, vaan on meidän tehostettava taisteluamme sitä vastaan. Tämä on välttämätön ennakkoehto alkamamme taistelun asianmukaiselle jatkamiselle.

Unkarin KP tulee pysymään vartiopaikallaan ja entistä suuremmat joukot tulevat sen mukana kulkemaan taisteluun.

— *Schasch.*

Opportunisti Välläri talonpoikaiskysymyksestä

(Jatkoa edelliseen numeroon)

VÄLLÄRI HUUTAA ALAS TYÖVÄEN JA TALONPOIKAIN TAISTELULIITON

Se, että Välläri tuli kiinnittäneeksi huomiotaan talonpoikaiskysymykseen, ei johtunut halusta päästä ymmärtämään tätä tavattoman tärkeää kysymystä. Se johtui vain siitä, että Välläri ryhtyi v. 1925 presidentinvaalikamppailun aikana tappelemaan vallankumouksellisen työväestön asettamaa työväen ja talonpoikain hallitusta koskevaa tunnuslausetta vastaan. Tämän kommunistista puoluetta vastaan kohdistaman tappelun tahtoi Välläri pohjustaa oikein teoreettisesti. Kuinkas muuten.

Välläri kirjoitti kysymyksestä artikkeleita, joissa oli hänelle ominaista sanomisen rohkeutta aivan ylitsevuotavasti — muiden avujen kylläkin jäädessä vähiksi. Välläri tahtoi nähtävästi näissä kirjoituksissaan olla omaperäinen, oikein omatekoisten "teoriain" luoja. Hän ei vetoa niissä ainoaankaan omaa itseään korkeampaan auktoriteettiin, ellemme ota huomioon porvarillista "Tietosanakirjaa", jonka avulla hän tahtoo määritellä sen, mikä otus on oikeastaan talonpoika.

Välläri tulee loppujen lopuksi siihen tulokseen, ettei Suomessa ole työväen ja talonpoikain liitto mahdollinen. Vain "pienviljelijäin" (näillä tarkoittaa Välläri maaseudun puolproletariaattia, mäkitupalaisia, mökkiläisiä, j.n.e.) kanssa on "yhteistoiminta" mahdollinen. Mutta ajatus varsinaisista työtätekevistäkin talonpojista työväen liittolaisena on niin perinpohjin hylättävä ajatus Välärin mielestä, ettei siitä kannata edes puhua. Kas tällä tavalla Välläri kirjoittaa:

"Talonpoika Suomessa on useimmiten palkatyöväen riistäjä tai ei ainakaan eläkkeen myy omaa työvoimaansa, lukuunottamatta satunnaisia tukinajoja y.m. ja talonpoika onkin luokka-asemansa vuoksi työväkeä ja sen luokkataisteluita vastaan. Niin nyt ja niin välttämättä vastakin."

Tämän kummempaa erittelyä ei Välläri talonpoikaistosta suorita. Hän katselee talonpoikaistoa jokseenkin läpeensä samanlaisena ainekseena ottamatta huomioon sen jakautumista taloudellisen asemansa pohjalla eri kerroksiin. Jo tässä lähtökohdassa Välläri tekee hirsipuuhypyn.

Jo Engels opetti edellämainitussa kirjoituksessaan, että talonpoikaisto täytyy jakaa taloudellisen asemansa pohjalla eri kerroksiin. Hän jakaa varsinaisen talonpoikaiston kolmeen osaan, nim. pien-, keski- ja suurtalonpoikaistoon. Vasta sen jälkeen hän lähtee käsittelemään sitä, mitkä kerrokset tulevat kysymykseen proletariaatin liittolaisena.

Mitä tulee itse liittokysymykseen, niin Välärin vahva väite on siis se, ettei sellainen tule kysymykseen talonpojan kanssa, joka ei "ainakaan eläkkeen myy työvoimaansa, lukuunottamatta satunnaisia tukinajoja y.m."

Engels rohkeni kuitenkin olla asiassa toista mieltä. Mainitussa kirjoituksessaan hän sanoo:

"Mitkä näistä maaseutuväestön ryhmistä ovat alttiita liittymään sosialidemokraattiseen puolueeseen? (Engels tarkoittaa tietysti sellaista vallankumouksellista puoluetta.) Alamme pikkutalonpoikaistosta. Länsi-Europassa se ei vain edusta tärkeintä osaa koko talonpoikaistosta, vaan se muodostaa myös perusaineksen koko kysymyksen ratkaisulle. Pikkutalonpojalla tarkoitamme maapalstan omistajaa tai vuokraajaa — pääasiallisesti edellistä joka ei suuruudeltaan ylitä sitä, minkä hän ja hänen perheensä kykenee viljelemään, mutta joka ei ole pienempi kuin mikä on välttämättön perheen ylläpitoon."

Tässä siis talonpoika, joka ei tee eläkkeen palkatyötä. Tämä talonpoika on kuitenkin Engelsin mukaan mahdollinen proletariaatin liittolaisena vallankumouksessa. Tämä talonpoika, "meidän talonpoikamme", kuten Engels sanoo, vastaa suurin piirtein Suomen pientalonpoikaa. Ranskassa ja Saksassa, joiden maiden talonpoikaisyksymystä Engels käsitteli, oli porvarillinen vallankumous suoritettu jo loppuun ja oltiin jo proletariaatin kumouksen kynnyksellä, kuten Suomessa tällä hetkellä.

Mutta keskitalonpoikaistoakaan, joka käyttää palkkatyövoimaa, ei Engels, nerokkaana luokkasuhteiden ymmärtäjänä, heitä suoraapäätä suurtalonpoikien syliin. Heihinkin nähden on harjoitettava taittavaa marxilaista politiikkaa tarkoituksella ainakin eristää heidät proletariaatin vallankumouksen vihollisista, joiden joukkoon he eivät ehdottomasti etujensa vuoksi kuulu.

Engels nim. kirjoittaa:

"Niissä paikoissa, joissa keskitalonpoikaisto elää pikkutalonpoikien keskuudessa, hän ei eroa olennaisesti heistä etujensa ja mielipiteittensä suhteen, hänen omien kokemuksiensa täytyy opettaa hänelle, kuinka monta samanlaista talonpoikaa kuin hän on vajonnut pikkutalonpoikien asemaan."

Pientalonpoikaisto, vieläpä keskitalonpoikaisto, ei ole siis "luokka-asemansa ja etujensa vuoksi työväkeä ja luokkataistelujta vastaan", kuten Välläri yrittää meille opettaa. Se, että se on ollut tai on vielä mettä vastaan johtuu aivan toisista syistä. "Meidän talonpoikamme" kantaa lahtarin hepeneitä omaksi vahingokseen, eikä oman asiansa puolesta kuten Välläri väittää. Eikä hän aina tule olemaan vallankumouksellista työväkeä vastaan, kuten

VÄLLÄRI EI OLE OPPINUT MITAAN SUOMEN VALLANKUMOUKSESTA

Välläri tahtoo olla myös tieteellinen. Historiallisilla argumenteilla v. 1918 vallankumouksestamme hän tahtoo lyödä viimeiset naulat marxilais-leninläisen talonpoikaistoa koskevan opin ruumiskirstuun. Välläri todistelee seuraavasti:

"Mielestäni on väärin puhua tämän maan talonpojista työläisten taistelutovereina. Eikö se ole juuri talonpoika, joka yhdessä varsinaisen porvariston kanssa on tässä maassa taistellut työväkeä ja maaseudun köyhälistöä vastaan? Eikö juuri "talonjusseja" ja porvaristoa vastaan noin neljännesvuosisata sitten alettu agitatiotyö nostanut tämän maan työväenliikkeen voimatekijäksi. Eikö v. 1918 kansalaissodassa taistelua käyty juuri työväen ja talonpoikain ja mulden maaseudun häväkisten yhtenäisen rintaman ja talonpoikaisporvarillisen [illegible] man välillä."

Mitä tulee edelläesitettyihin toriallisiin argumentteihin, mitä pitävät osapuilleen paikkansa, vitsee vain ne puhdistaa Välläri omatekoisten "teoriain" kehyksistä ja asettaa ne kohdalleen, niin huvat juuri Välläriä itseään. Seuraavassa yritämme sen tehdä.

On totta, että talonpoika proletariaatin vallankumousta taan v. 1918. Sen talonpoika teki osittain pakoitettuna tapaukset ainakin Pohjois- ja Pohjanmaalla). Mutta yleensä simme sanoa, että kysymyksessä se, että porvariston ja suurtalkaan onnistui pettämällä retä kaansa alueen talonpoikaiston rin osa (käyttämällä hyväkseen talonpoikain keskuudessa esiint venäläisvihamielisyyttä). Mutta täytyy huomauttaa — oli taistelu kaistoa punaistenkin puolella lemassa tai heille myötämielinen. Mutta, suurin piirtein katsoen, kysymyksessä porvariston ja poikaiston liitto.

Suurimpana vaikuttajana että näin kävi, oli Suomen sosialidemokratian vuosi takainen jokseenkin itsestä loppuun saakka vallinnut kaiston merkityksen ymmär myys. Tässäkin oltiin samalla la Kautskyn kanssa. Käytiin sionia "talonjusseja" vastaan

Matkaohjelma — huomatkaa!

S. J. 4:nnen alueen aluekomitean järjestämä vierailujoukkue tulee avustamaan osastojen jäsenryntäystilaisuuksia seuraavan matkaohjelman mukaan:

Long Lake lokak. 12 pnä.
Whitefish lokak. 18 pnä.
Beaver Lake lokak. 19 pnä.
Burritt lokak. 26 pnä.
Garson Mine marrask. 16 p:nä.
Wanup marrask. 23 pnä.
Creighton Mine marrask. 30 pnä.

Vierailujoukkue esittää noin kahden tunnin ohjelman, sisältäen puheita, runoja, laulua y.m. sekä hauskan yksinäytöksisen huvinäytelmän nimeltään "Rusthollarin romahdus". Paikallisia osastoja velvotetaan myöskin hankkimaan muutamia ohjelmanumeroita, saadakseme tilaisuudet mahdollisim ohjelmarikkaiksi.

Osastojen virkailijoiden tään tämä ottamaan huomio ja ilmottamaan paikallisesti suuksista mahdollisimman Nämä tilaisuudet tulee paikkakunnilla olemaan sisäänsystä vapaita tilaisuuksia, taan kolehti kannetaan lujen peittämiseksi. Osaston senkirjuri ja jäsenryntäyskom jäsenet velvotetaan saapu näihin tilaisuuksiin.

Yhteisvoimin tarmokkaasti mimalla voimme varmasti taa asetetun päämäärän 500 malaista työläistä Suomaha Järjestöön Keski-Ontarion la.

S. J. 4:nnen alueen aluekomitea

Katsaus valkoisen Suomen oloihin

"Uusi Suomi" antaa elok. 26 päivän numerossa kuvauksen "Lapuan hallituksen" toiminnasta. Tämä "Lapuan valtuuskunta" ja sen toimeenpaneva komitea eli "Lapuan liikkeen johto" (V. Kosola, V. Herttua ja I. Koivisto) muodostavat itseasiassa toisen hallituksen maassa, joka toimii varsinaisen ministeriön rinnalla ja sen kanssa yksissätuumin. Tätä fascisthallitusta kuvaa sanottu kokoomuspuolueen eli varsinaisen fascistipuolueen pää-äänenkannattaja seuraavasti:

Fascistiliikkeen "lukuisia tehtäviä" hoitaa Lapuan liikkeen keskustoimisto johon kuuluu kaksi sihteeriä, kaksi propagandasta huolehtivaa sekä rahastonhoitaja. Lapuan liikkeen koko valtuuskunnan kokouksia pidetään verrattain harvoin, vain silloin kun on joku "hyvin tärkeä" asia käsiteltävänä. Muut asiat ratkaisee valtuuskunnan toimeenpaneva elin.

Lehti tahtoo kuvauksellaan yleensä antaa sellaisen käsityksen, että tässä on kysymyksessä "kansanliike" ja sen "talonpoikaiset" johtajat. Koko "Lapuan hallituskin" on muka niin yksinkertainen ja vailla kalkkea loistellaisuutta. "Kosolan kansliassa" soittaa muka gramofooni ja kaikille kävijöille "on talon emäntä varannut pitkän pöydän ääressä sijan". — Kas tällaista demagogiaa pitää suurkapitalistien ja pankkiirien lehti. Herrat käyttävät näet kaikki keinonsa saadakseen fascismista tehtyä "kansanliikkeen" ja vetääkseen silhen siten mukaan kaupungin ja maaseudun pikkuporvariston. Tämä fascistinen mobilisoiminen näyttää Suomessa vaativan suurporvaristolta meikoisia ponnistuksia ja ison joukon aikaa, sillä "demokratian" ja "tasavaltaisuuden" ja "laillisuuden" "aatteilla" on Suomen pikkuporvarillisissa joukoissa edelleenkin syvät juurensa.

Lapuan fascistijohdon nykyisinä tehtävinä kertoo "U.S." olevan, — paitsi ajojahtia vallankumouksellisia työläisiä ja kommunismia vastaan, myöskin nykyisen vaalitoiminnan "valvominen", so. yritykset vaaliterrorin ja uhkausten avulla vaikuttaa fascistisen eduskunnan aikaansaamiseksi. "Koko tämän kansanliikkeen saavutusten yksi tärkeimpiä edellytyksiä on uuden eduskunnan enemmistön muodostaminen kommunisminvastaiseksi", kehuu "Uuden Suomen" kirjoittaja, joka on käynyt Lapualla haastattelumatkalla. Kirjeenvaihtaja kertoo edelleen Lapuan liikkeen johdon vakuuttavan, että "Lapuan liike jatkuu kaikissa tapauksissa siihen saakka kunnes päämäärän saavuttamisesta on täydet takeet. Laillisiin oloihin on päästävä, niin pian kuin mahdollista, mutta se ei tarkoita sitä, että Lapua liike ilman muuta lakkaa toiminnasta", kertoo lehden kirjeenvaihtaja.

Epäilemättä onkin kirjoittaja oikeassa. Suurkapitalistien ja niiden poliitikkojen. Svinhufvudien, Rantalan, Väläri koettaa uskotella.

Edellä oleviste Välläri omatekoisten "teoriain" rinnastelusta Engelsin johtopäätösten kanssa huomaamme, että Välläriltä on ollut aikomuksena korjata jo Engelsin esittämät todella marxilaiset opit työväen ja talonpoikaiston liitosta. Olemme siis tekemässä, emme yksinomaan rintamakarkuri Välärin kanssa, vaan myös revisionisti Välärin kanssa. Tämä revisionisti on muuten kai yksi kömpelöimmistä marxilaisuuden korjaajista, joka ei paljoakaan jäänе jälkeen pappismaisen lahtarlopettaja Sirenin marxilaisuuden käsittelystä Tammisaaren pakkotyölaitoksella.

VÄLLÄRI KOETTAA UHOTELLA

Edellä oleviste Välärin omatekoisten "teoriain" rinnastelusta Engelsin johtopäätösten kanssa huomaamme, että Välläriltä on ollut aikomuksena korjata jo Engelsin esittämät todella marxilaiset opit työväen ja talonpoikaiston liitosta. Olemme siis tekemässä, emme yksinomaan rintamakarkuri Välärin kanssa, vaan myös revisionisti Välärin kanssa. Tämä revisionisti on muuten kai yksi kömpelöimmistä marxilaisuuden korjaajista, joka ei paljoakaan jäänе jälkeen pappismaisen lahtarlopettaja Sirenin marxilaisuuden käsittelystä Tammisaaren pakkotyölaitoksella.

VÄLLÄRI EI OLE OPPINUT MITAAN SUOMEN VALLANKUMOUKSESTA

Välläri tahtoo olla myös tieteellinen. Historiallisilla argumenteilla v. 1918 vallankumouksestamme hän tahtoo lyödä viimeiset naulat marxilais-leninläisen talonpoikaistoa koskevan opin ruumiskirstuun. Välläri todistelee seuraavasti:

"Mielestäni on väärin puhua tämän maan talonpojista työ

mukaiset Joulu- ja Uudenvuoden

Tervehdys Korttimallit

on asiamiehille lähetetty

tiedämme monella paikkakunnalla olevan suomalai-
ei ole varsinaista asiamiestä, niin jos on joku toveri,
isi saada itselleen ja toisille tovereille kortteja, niin
ja kirjottakaa, lähetämme mallit mielihyvällä. Tä-
ne palvelette työläisten liikettä.
onnistuneet saamaan huomattavan valikoiman uusia
nglannista ja Ranskasta, joten luulemme voivamme
tilaajien toiveet. Kaikkien korttien mukana seuraa
varatut kuoret.
en hintoja laskiessamme, olemme ottaneet huomioon
allitsevan taloudellisen tilanteen, joten kaikille tar-
aisuus hankkia hinnan vuoksi — OMA KORTTINSA.
en saapumisen myöhästyminen, on jättänyt vähän
ajan niille, jotka tahtovat lähettää korttiaan Suo-
n toverit, asiamiehet, rivakasti "bisnekseen" käsiksi.

VAPAUDEN KIRJAKAUPPA

69, SUDBURY, ONT.

nyöskin siitä syystä,
siin riistää pois kaik-
saavutukset palkka-
nteen. Niinpä ovatkin
kaneet nyt yleisen
jen polkemiseksi ja
ntason laskemiseksi
ksi.
siinä suhteessa se
talouskapitalistit nyt
seen heti tuoreeltaan
istiliikkeen "aineelli-
". — "Kommunistit
ilta", samoin kuin ne
n pois kaikista teh-
maatalouskapitalis-
tunnuslause. "Maa-
piirilliittojen" koko-
aatalouskapitalistit, e-
lla, lausuneet että
joutunut niin vaike-
että on mahdotonta
outta pystyssä ilman
usten alentamista,
palkat saatava alene
i enää oteta töihin
enää oteta töihin

työväen elintaso las-
tojseen viimeisten
ana. Mutta kun se
ollut varsin vähitel-
ei se ole aiheuttan
n laajempaa ja jyr-
. Nyt on taloudelli-
nkin kärjistymässä
palkkojen alentami-
on laskeminen suo-
ascistiljikkeen turvin
vammassa ja räike-
ssa. Tämä elintason
ja yhä uhkaavani-
älkä nostattaa epäil-
kevät joukot entistä
liikkeelle, samalla
hyökkäyksen ensi
selvinnyt työväen-
entistä voimaperäi-
an vastaiskuja fas-
n isännille suurkapi-

uomessa epäilemättä
isen luokkataistelun
ärjistyminen. Fas-
saa enemmän te-
riaatista ja työtäte-
kuin se on luullut.

ntreal

Kuten jo viime kir-
n, tulee osastomme
in suurenmoisen a-
än lokakuun 5 päi-
pale esitetään alen-

n juttu. Viime syk-
no Toivonen tapa-
ndinavian Clupilla,
mmin on tässäkin
ttu. Samalla koot-
ja oikeudenkäyntiä
ei oikeudenkäyntiä
njoittajain mielipide

erotettu kyllin sel-
iä talonpoikaa riis-
jasta, köyhää rik-
n ylimalkainen "ta-
tely karkoitti pien-
eskitalonpojasta pu-
htarien leiriin. Ja
iltä talonpojilta sa-
innöllistä havainto-
nitä talonpoikaisto
riaatin ja porvaris-
stelussa.
ne kysymystä, on
minkälaiset väestö
at toisiaan vastaan
puolen oli — tä-
ielä v. 1925 näki —
seudun puolproleta-
mouksellinen rinta-
len porvariston ja
vastavallankumouk-

tov. K. Manner kir-
Talonpoikaiskysymys
holma 1924) hyvin
etyssä määritelmäs-

n ja maaseudun
a puolproletaarit
näkitupalaiset ja
— torpparit) olivat
mme, mutta ta-
aina pientalon-
, oli valtava osa
iolella."

mat, jotka taistelivat
nä rintamat Välläri-
ta hän ei näe sen
mielestään tällai-
odostus oli ja on
etujen ja aseman

että varat tulisi lähettää Suomeen vainajan perheelle. Nyt kuitenkin tulee jo vuosi pian kuluneeksi eikä yleisö ole saanut mitään selvyyttä asiaan, joten olisi toivottavaa että asianomaiset henkilöt, jotka oli mainitussa jutussa ja myöskin ottivat mainitut kerätyt varat haltuunsa, tekisivät yleisölle selväksi jutun, koska aikaa on jo kulunut näin pitkälle eikä ole mitään selvyyttä annettu.

S. J. osaston työkokous pidetään osaston talollalokaku un 5 p. kello3 iltapäivällä. Kaikkia osaston jäseniä muistutetaan saapumaan kokoukseen, sillä syystoimintamme vaatii sitä, kaikkien jäsenten on entistä enempi otettava osaa toimintaan. Uudet jäsenet jättäkää jäsenhakemukset sisälle.

Voimistelu- ja urheiluseura Jousen kokoukseen syysk. 26 päivän iltana oli saapunut ainoastaan pienempi määrä. Kokouksessa kuitenkin keskusteltiin seuran osanotosta työväen urheiluseurain väliseen kokoukseen, joka pidetään Montrealissa ensikuun aikana, josta tarkemmin ei vielä ole ilmoitettu. Myöskin päätettiin kirjoittaa suomalaisen jaoston sihteerille ja kysellä selvitystä mainitun kokouksen suhteen. Syystoiminnan alkamisesta ja järjestämisestä keskusteltiin, mutta ei voitu tehdä mitään päätöksiä vaan jätettiin seuraavalle kokoukselle. Kaikkein suurimman kysymyksen nosti, mistä saadaan voimisteluseuralle johtaja ensi toimintakaudeksi, koska paikallisia voimia ei tahdo olla, eikä myöskään työansiot Montrealissa ole nykyään sellaiset että voisi mistään muualta päin paljoa kehoittaa tulemaan kykeneviä johtajia tänne. Kuitenkin tämäkin juttu jätettiin seuraavalle kokoukselle. Arvosteltiin toisia joukkojärjestön jäseniä, jotka ottivat huonosti osaa Jousen toimeenpanemaan kenttäurheilutilaisuuteen, samalla muutamat, jotka oli määrätty toimiinkin, eivät saapuneet edes tehtäviään täyttämään.

Nyt kun Jousi alkaa syystoimintansa, olisi kaikkien alettava tarmolla ottamaan osaa toimintaan, myöskin tämä naisjäsenille, sillä naisille järjestetään harjoitukset myöskin säännöllisesti. Kaikki avustamaan ja ottamaan osaa Jousen toimintaan.

Talosta taloon keräys. Mercoalin kaivostyöläiset ovat pitkän aikaa olleet lakkotaistelussa, taistelleet siellä nälkäkuoleman partaalla. Meillä Montrealissa ei ole tehty vielä mitään kysymyksen eteen, vaan on järjestetty keräys tämän tarkoituksen hyväksi. Vaikka onkin hirveän kova puute omissa joukoissa työttömyyden takia, niin on aina kuitenkin joku joka voi antaa muutaman sentin avustukseksi. Ottakaa huomioon nämä listat kun kerääjä tulee teidän luoksenne. — S. J.

Montrealin näyttämöpakinaa

Nimimerkki "Kikkijän" kirjoituksen johdosta, koskien se Montrealin S. J. os. näyttämön henkilöitä, annettakoon tässä vähäsen lisäselvitystä. Mitä tulee yleensä roolien osaamiseen, niin se kohta olkoon sillä hyvä, kun myönnetään se surullinen tosiseikka, että useassa tapauksessa niitä ei osata ja samalla syitä miksi niitä ei osata: Ensimäinen ja tärkein syy tähän osaamattomuuteen on tietysti laiskuus ja tehtävän suoranainen laiminlyönti. Tämä on kyllä seikka joka voidaan poistaa, kun on itsekullakin halua siihen. Seikka, joka on myöskin otettava huomioon, on se, että useat esittäjät ovat sellaisia luonteita jotka eivät muista yleisön edessä osaansa, vaikka sen osaavatkin ennen esitystä. Myös on otettava huomioon että johtavat ja enimmän käytetyt voimat ovat myöskin muualla käytännössä. Monella on ensiksikin 10-tuntinen työpäivä, jota ei voi jättää tekemättä. Työpäivän jälkeen tuskin ehtii peseytyä ja syödä kun jo saa olla menossa. Menossa minne? Kokouksiin, harjoituksiin, jonnekin kansainväliseen tilaisuuteen y.m. Täytyy ottaa huomioon, että henkilö joka esittää näytelmästä osaa, on jäsenenä 5:ssä eri järjestössä ja kuuluu vielä niissä toimihenkilöihin, niin ei paljon jää aikaa roolien lukemiseen. Helppo on puhua henkilön joka vaan kulkee kokouksissa ja asettaa tehtäviä toisille, odottaen mestarituloksia. Ei kylläkään ole tarkoitus sanoa että laiminlyöntejä ei ole, mutta aidallastuja ja sivustakatsoja ei ole pätevä arvostelemaan niitä jotka tekevät kaiken mitä voivat, työväenliikkeen hyväksi, välittämättä omista lepohetkistään.

Toinen syy joka vaikuttaa sen että yleisö kuulee kuiskarin äänen on se, että näyttämö sijaitsee kadun vierellä ja on suuret akkunat suoraan kadulle, joten vilkasliikkeisen kadun melu tunkeutuu näyttämölle, ollen suurena haittana niille jotka ovat näyttämöllä, jotavastoin katsomo ei kärsi tästä katumelusta niin.

Sitten se "harjoitussysteemi". "Kikkijä" suosittaa pidettäväksi neljät lukuharjoitukset. Selostetaanpa tätä kohtaa vähäsen. Menneenä aikana, jolloin toiminta oli pientä, se ehkä olisi käynyt päinsä, mutta nyt se on mahdotonta. Kuten "Kikkijä" ehkä tietää, saa näyttämö yhtä näytelmää varten 5, korkeintaan kuusi harjoitusiltaa. Tämän perusteella ei voisi harjoitella liikkeiden kanssa kun kerran. (Yksi ilta menee uusintanäytelmän muistiharjoitukseen.) Oikeissa ammattiteattereissa, jossa esittäjät ovat palkkaanauttivia, tehdään niin, että liikeharjoituksissa ei käytetä kirjaa, mutta allekirjoittanut ei ole tähän mennessä tavannut seuranäyttämöä jossa näin olisi asian laita. Tähän on syynä se että seuranäyttämöjen henkilökunta on väkeä jolla on muutakin niskoillaan, vieläpä suuressa määrin, kun näytteleminen. Seuranäyttämön esittäjä, varsinkaan pitkällä ja vaikealla osalla, ei voi heti ensi liikeharjoituksella esiintyä ilman opasta — roolia. (Poikkeuksia löytyy.)

Sitten johtaja tehtävissään. "Kurkistaja" tietää, että meillä on ollut sellainen ja tietää ehkä senkin, jos haluaa tunnustaa, että hän olosuhteisiin katsoen, on tehnyt tehtävänsä kiitettävästi sekä lukuettä liikehtimisharjoituksissa. Nyttemmin on ollut tarkoitus, saadakseen muitakin henkilöitä perehtymään ja näyttämään kykyjään johtajana, vuorottaa henkilöitä tässä paljon vaativassa tehtävässä. Jokatapauksessa on asia ollut siten, että "huono soppa" ei ole johtunut monesta kokista.

'Kikkijä" kehoittaa pitkään harjoitusaikaan, mutta parhaalla tahdollakaan se ei onnistu nykyoloissa. Osaston kokous hyväksyi yksimielisesti näyttämön toimintasuunnitelman, mutta harjoitusillat ovat vähentyneet kolmanneksella viimevuotisesta, joten näyttämön toiminta kulkee paljon ahtaammassa uomassa kun ennen. Yleisön vaativaisuuden mukana kasvaa myös osaston jäsenten vaatimukset ja arvosteluhalu. Monikaan ei ajattele miten asia voitaisiin auttaa. Kaikkein ensimmäinen ja suotavin apu olisi, että osaston jäsenet ensiksi tulisivat jokainen kykynsä mukaan auttamaan näyttämötyössä, tai asettuisivat edes täysin ymmärtävälle kannalle näyttämön suhteen. Jokaisen tulisi edes ymmärtää se että näyttämötoiminta on yksi haara työväenliikkeen kehittämisessä ja ettei siellä kukaan esiinny saadakseen itselleen etuisuuksia, vaan tehdäkseen edes sillä tavalla palveluksen luokallemme. Samoin yleisö. Sen joukosta myöskin odotetaan apua. Ensin jäseneksi ja sitten toimintaan. Jokainen kantakoon kortensa kekoon, niin tulokset ovat parempia ja saadaan ne helpommalla.

Tämän kirjoituksen tarkoitus ei ole ensinkään tehdä mitättömäksi "Kikkijän" arvostelua, vaan yhtyy allekirjoittanutkin siihen. Tahdomme vaan nähdä asiat molemmilta puolilta. Näemme asiat sellaisina kun se näyttää yleisön puolelta; Näemme ne sellaisina, kun osaston jäsen (aktiivinen) sen näkee. Näemme sen vielä sellaisenakin kun se on esiripun takana. Kaikkialla huomaamme, että on puutteellisuutta, on laiskuutta, velttoutta, kykenemättömyyttä ja ehkä muutakin. Toivomme lopuksi että kaikki asianomaiset ottaisivat harkitakseen ovatko he tehneet parhaansa yhteisen asian eteen. Toivomme myös että saisimme tehdä tuttavuutta "Kikkijän" kanssa siellä missä on yhteisen työmaan yksi osa, näyttämö.

Siis käännetään kaikin, niin kikkijät kuin kikittävätkin, se arvostelu parhaaksemme.

Enempään ei aihetta.

Tasapuolinen.

Toronto

Työväen näyttämöllä menee lauantaina lokak. 4 p. kello 8.15 illalla kolmannen ja samalla viimeisen kerran hauska huvinäytelmäuutuus "Uusi Pörriäinen". Tietysti löytyy vielä sellaisia jotka eivät ole sitä iloittelua nähneet, joka on jo mennyt kahdesti täydelle katsomolle. Olemme panneet sisäänpääsyn ainoastaan 25 senttiä ja lopuksi vielä tanssia.

Tunnuntaina lokakuun 5 päivä kello 8.15 illalla menee samoin kolmannen ja viimeisen kerran loistooperetti "Syysmanööverit", joka viime lauantaina meni täydelle ihastuneelle katsomolle. Tähänkin lahjotuskortteja saa entisistä paikoista. Työttömiä silmällä pitäen on koetettu panna alhaiset maksut. — L—i.

Fort William

Näyttämö avaa toimintansa

Fort Williamin näyttämön toiminnan alkaminen tälle toimintakaudelle on hiukan myöhästynyt. Se ei ole sattuneista syistä ollut tilaisuudessa tarjoamaan näyttämöyleisöllemme vielä yhtään näytäntöä tämän syksyn aikana. Nyt kuitenkin olemme tilaisuudessa nähdä näyttämömme ensimäinen tämän syksyn näytäntö t.k. 4 p:n iltana, jolloin esitetään uutuus "Herra Kankkunen".

"Herra Kankkunen" on näytelmien harvinaisuus siinä suhteessa, että vaikka se onkin huvinäytelmä, sisältää se hyvän joukon luokkamme aatteellisia kysymyksiä.

Tämä esitys ei ole uuden näyttämön johtajamme, Kankaisen tulijaisnäytäntö, mutta luotamme että tov. Kankainen ehtii jonkunlaista ohjausta antamaan kappaleen yleisesitykseen, vaikka hän tätä kirjoittaessa ei olekaan vielä paikkakunnalla.

Toivomme siis että näyttämöyleisömme ja myöskin naapurikaupunkilaiset ja lähiseutulaiset saapuvat Fort Williamin näyttämön ensimäiseen näyttämöesitykseen, seuraamaan tätä harvinaista näytelmää. "Herra Kankkunen", sillä sisäänpääsymaksutkin ovat perin alhaiset. Ennakko-ostossa sisäänpääsyn vol hankkia 30 c. ja ovella 40 c.

Vihdoinkin osuusmeijerimme asiat järjestyy

Osuusmeijerimme asioissa on ollut paikkakuntamme osuustoimintarahvaan suurin mielenkiinto viimeisten neljän kuukauden ajan, taikka siitä saakka kun saimme ensikerran selvyyden että liike oli kahden kuukauden toimintansa aikana tuottanut noin $10,000 tappiota.

Saamieni tietojen mukaan on syysk. 25 p. kokouksessa, jäsenkokouksessa, valittu liikkeelle uusi johtokunta ja sitä evästetty hyvin painokkaasti tulevan toimintansa varalta. Entinen liikkeenhoitaja on pois toimestaan ja vanha johtokunta on tilalle valinnut entisen liikkeen kirjanpitäjän. Kuinka nykyinen liikkeenhoitaja kykenee liikkeemme asioita järjestämään, jää uuden johtokunnan huoleksi pitää tarkasti silmällä ja tiedottaa jäsenistölle ja jos tarpeellista, eroittaakin.

Nyt toivomme kaikkien liikkeemme ystävien ja sille myötämielisten joukkojen tukea uuden johtokunnan astuttua toimeensa näin tunnetusti vaikeissa oloissa, jolloin on liikkeellä aivan sitä kaatavaa velkataakkaa kannettavanaan, jonka alta olisi noustava.

S. J. osaston jäsenryntäys

on juuri käynnissä ja nyt tulee muistaa jokaisen Fort Williamin suomalaisen järjestön osaston jäsenen hankkia osastoomme yksi uusi jäsen kohdaltaan. Muistetaanpas.

Workerin levitys

Pucluejäsenillä on myöskin seson-kialkansa Workerin levitykseen nähden. Jokaisen puoluejäsenen on tultava Workerin tilaajaksi itse ja sen lisäksi on palkallinen Workerin levityselin velvoittanut jokaisen puoluejäsenen olemaan vastuussa yhdestä uudesta ulkopuolisesta tilauksesta. Työmme on aina järjestetty sellaiseksi "yksi työ aikanaan" ja nyt on siis Workerin levitysaika.

Työläisten tulisi oppia tuntemaan omien luokka-asiaansa edustavien sanomalehtien arvo. Meillä Canadassa ei ole näitä puoluslehtiä liikaa, vaikka niistä kaikista teemme tosiasiassa jokapäiväisistä maailman tapauksista kertoilevan toverin. Mo emme saa tyytyä siihen että luemme porvarilehdistä imperialistisen fascistisen ja sosialifascistien hyökkäyksistä kumouksellista työväenliikettä vastaan, vaan on meidän opittava saamaan totuus puoluelehtien välityksellä. Moni sanoo: puoluelehdistä, Vapaudesta ja Workerista saa uutiset aina vanhempina. Yes, valkapa niinkin että päivän myöhempään, mutta silloin ne saa aina kuitenkin totuuden mukaisina, tapausten arvoa vastaavina, jota vastoin porvarilehdistä saamme ne lukea aina porvariston luokkasuhteille sovitettuina, valheina, vääristelyinä. Siksi ottakaamme asiaksi ja välttämättömäksi asiaksi tilata myöskin Worker ja Vapaus tänä syksyn hiljaisena aikana toveriksemme. Vanhemmat tekee lastensa kotikasvatuksessa parhaan palveluksen luokalleen tilaamalla heille Young Worker. — Iskijä.

JUDISTAKAA TILAUKSENNE!

työväen ja talonpoikaiston liitosta työtätekevien talonpoikaisjoukkojen lähestymisen taitoa. Työtätekevä talonpoikaisto on tuloksena tästä ja olojen kurjistumisesta vapautumassa suurtalonpoikain ja porvariston vaikutuksesta ja holhouksesta. Voidaan jo puhua joissakin paikoin talonpoikain ja työtätekeväin talonpoikain taistelurintamasta (kunnalliset ja valtiolliset vaalit j.n.e.). Tyytymättämyys maalaisliiton petturuuteen ja porvarillistumiseen kasvaa. Talonpoika tarkistaa jo moninpaikoin kantaansa lahtarikaarteihin, porvarillisiin järjestöihin, koko lahtarikomentoon nähden. Tämän prosessin vauhtia lisää nykyinen kiristyvä pulakausi, jonka seuraukset ulottuvat maaseudullekin. Sielläkin voidaan puhua pulasta, ja vieläpä kärjistyneestä maatalouspulasta.

Sucmenkaan maaseutu ei ole paikallaan seisova, kuollut maapallon kohta, kuten Välläri yrittää meille uskotella. Kapitalistisen talouden lait jylläävät sielläkin. Sielläkin tapahtuu — vaikkakin hitaammin — se prosessi, mikä on jo teollisuudessa tapahtunut. Pääoma keskittyy, luokkakerrostuminen syvenee ja vastakohtaisuudet kiristyvät. Työtätekevä talonpoika näkee, että vallitsevan järjestelmän puitteissa hän ei pelastu. Talonpoikaistosta tulee yhä taajemmissa joukoissa "meidän talonpoikiamme", josta Engels kirjoitti. Eteenpäin siis maaseudullakin, työväen ja työtätekevien talonpoikain taistelurintamalla.

ETEENPÄIN MYÖS MAASEUDULLA

Mitä merkitsee pohjimmaltaan työväen ja talonpoikaiston taistelurintaman liiton kieltäminen? Se merkitsee proletariaatin diktatuurin mahdollisuuden kieltämistä. Se on hyvästijättö proletaariselle vallankumoukselle. Ja tämä kaikki johtaa tietysti alistumiseen vallitsevan riistojärjestelmän edessä, täydelliseen reformismiin ja proletariaatin taistelun päämäärän kadottamiseen.

Tähän suohon onkin Välläri koko joukkueensa kanssa jo vajonnut. Katsokaamme tämän pelastusarmeijan julistusta "Suomen kansalle" (siinä ei puhuta sanaakaan talonpoikaistosta!). Julistus on tyypillinen opportunismin, sisällyksettömän pikkunäpertelyn ja periaatteettomuuden näytekappale. Samalla se on raukkamainen hyökkäys vallankumouksellista työväenliikettä ja SKP:ta vastaan. Tässä opportunistien tie.

Mutta sensijaan Suomen vallankumouksellinen työväestö on oppimassa, palataksemme kysymykseen

Vastalauseita

PROTESTI

Port Arthurissa pidetty naisten konventsioni päätti lausua protestin Suomen fascistihallituksen häpeämättömiä toimenpiteitä vastaan, joka ponsilauselma hyväksyttiin konventsionipäivän iltana (18 p.) pidetyssä iltamassa ja kuuluu seuraavasti:

"Me Port Arthurin ja ympäristön naiset, yhdessä iltamayleisön kanssa lausumme syvän paheksumisemme Suomessa nykyään vallassa olevaa fascistikomentoa vastaan joka unohtaa kokonaan ihmisyyden viedessään eteenpäin omia etujа edistäviä raakoja menetelmiään. Me vaadimme että Suomen valkohallitus mitä pikemmin lopettaa työläisten vainoamisen ja kiduttamisen Suomessa ja palauttaa tuon maan työläisille paino-, puhe- ja kokoontumisvapauden.

"Ellei Suomen hallitus ilman ehtoja ja viivyttelyä vapauta vankiloistaan kaikkia luokkatuomioiden uhreiksi joutuneita työläisiä, tulemme me, tähän tilaisuuteen osaottaneet Canadan suomalaiset miehet ja naiset pitämään Suomessa laittomasti veristä valtaansa ylläpitävää hallitusta niin alhaisena ja katalana että vannoudumme viimeiseen saakka toimimaan sen kukistamiseksi ja oikeuksien palauttamiseksi Suomen työläisille.

Port Arthurissa syysk. 18 p. 1930."

TYÖVÄEN URHEILU

C. TUL:n suomalaisen jaoston v.- ja u.-seuroille

Viimeisen liittokokouksen päättämä ylimääräinen 50 sentin vero

Kuten viimeinen liittomme edustajakokous päätti, kannetaan liiton menojen peittämiseksi 50 sentin ylimääräinen vero jokaiselta liiton täysi-ikäiseltä jäseneltä, koska viimeinen liittokokous totesi entisen veron, 25 senttiä, olevan riittämättömän peittämään liiton toiminnassa ilmenneitä menoja. Niin valkeata kuin olikin veroa koroittaa, katsoi kokous kuitenkin edullisemmaksi perlä ylimääräisen veron kertakaikkiaan kuin koroittaa vakituisia jäsenmaksuja. Liittotoimikunta onkin nyt päättänyt veron perittäväksi kuluvalta vuodelta aivan lähiaikoina ja on jo osalle seuroja lähetetty veromerkkejä sitä varten. Niitä seuroja joille ei vielä ole merkkejä lähetetty kehoitetaan ilmoittamaan liittotoimikunnalle kuinka paljon haluavat merkkejä saada. Vero kannetaan jokaiselta liiton nykyiseltä täysi-ikäiseltä jäseneltä ja niiltä, jotka vielä liittoon liittyvät kuluvana vuotena. Toivoen, että seurojen toimitsijat ottavat ylläolevan huomioonsa ja täyttävät tehtävänsä.

Viitaten viimeisiin kiertokirjeisiin Vapaudessa, koetetaan seuroja vielä kiirehtimään Työläisurheilijan Joulun tilauksia, sillä lehdestä muodostuu parhain työväen urheilujulkaisu mitä tulevana jouluna on saatavisakaan tällä mantereella. Palaamme lehden sisältöön vielä myöhemmin. Nyt on vaan tärkeää saada lehdelle hyvä levitysverkko, niin että se tulisi mahdollisimman usean työläisen joululukemiseksi.

Niissä seuroissa joissa ei vielä ole suunniteltu talvitoimintaa ja ryhdytty alkuvalmisteluja käytännössä toteuttamaan kehoitetaan se tekemään viipymättä. Nahjusteln ja velttous eivät sovi urheilijalle vaan on talvi vietettävä reippaalla toiminnalla, retkeilyillä, opiskeluil'a ekä voimistelulla. Pois uninen talvikarhu pesästään ja tilalle nuoruutta ja intoa uhkuva mieli työläisurheilun tulevaisuuden puolesta.

Työläisurheiluterveisin:

U. Ronni; sihteeri.

Canadan TUL:n etelä-Ontarion piirikokous

Pidetään lokak. 12 pnä — Piirin komitean valitseminen — Tärkeät järjestölliset kysymykset keskusteltavana

Canadan TUL:n — Workers' Sport Association of Canada — toimeenpaneva komitea kutsuu täten kaikkia TUL:n urheiluseurojа samoin kuin sille myötämielisiäkin urheilujärjestöjä valitsemaan edustajaan ensimäiseen etelä-Ontarion piirin piirikokoukseen Torontossa.

Kapitalistiluokka yhä enemmän ja enemmän kiihdyttää toimintaansa vaikutuksensa lisäämiseksi nuorten työläisten keskuudessa. Yksi kaikkein tärkeimmistä keinoista kapitalisteilla, voittaa puolelleen nuoriso, on komppanioiden urheilujärjestöt. Komppanioiden urheilutoiminta nuorten työläisten keskuudessa nousee yhä suuremmassa mittakaavassa. Tämä kasvava kapitalistiluokan toimeliaisuus tarkoittaa nuorten työläisten vierottamista pois taistelusta kurjia olosuhteita vastaan, toisaalta varustaakseen heitä kanuunien ruuaksi uuteen maailmansotaan. Voimakkaat järjestöt on luotu kapitalistien taholta edistämään ja voimistamaan n.s. komppania-urheilullikkeen kasvamista.

Työläisurheilijain täytyy jatkuvasti käydä taistelua tätä liikettä vastaan ja järjestää ja koota voimansa takentaakseen voimakkaita työväen urheilujärjestöjä.

Työläisurheilijain etelä-Ontarion piirikokouksessa on edessä tehtävä voimistuttaa työväen urheiluliikettä tässä piirissä. Laaja kamppailu uusien seurojen perustamiseksi Canadan TUL:oon on pantava toimeen. Canadalaistuttaa urheilutoimintaa, järjestää liittoon nuorten osastoja, kehittää ammatillisissa järjestöissä urheiluliikettä — on keskusteltavana ja päätettävänä piirikokouksessa, samalla kuin siellä luodaan toimintasuunnitelmat tulevaisuuden työlle.

Piirikokouksessa tullaan valitsemaan piirin toimeenpaneva komitea, jonka tehtävänä on toteuttaa piirikokouksen päätöksiä ja antaa soveliasta ohjausta liiton seuroille etelä-Ontarion piirissä.

Liiton toimeenpaneva komitea esittää piirikokoukselle seuraavan työjärjestyksen: 1) Raportti TUL:n tilanteesta ja tehtävistä etelä-Ontarion piirissä; 2) jäsenten värväyskamppailu ja järjestämistyö; 3) piirin perustaminen; 4) piirijärjestäjän valitseminen; 5) piirin toimeenpanevan komitean valitseminen.

Jokainen TUL:n seura on oikeutettu lähettämään kokoukseen yhden edustajan jokaista kymmentä jäsentään tai sen enemmistöosaa kohden. Urheiluryhmät, jotka eivät vielä ole liittyneet Canadan Työväen Urheiluliittoon, voivat lähettää piirikokoukseen kaksi taikka useampia edustajia.

Piirikokous pidetään sunnuntaina lokakuun 12 päivänä kello 10.30 ap. Don-haalilla, 957 Broadview Ave., Toronto.

Luokaamme voimakas työväen urheilulike!

Canadan Työväen Urheiluliiton toimeenpaneva komitea.

Keski-Ontarion aluenumeroa avustamaan!

S.j. 4:nnen alueen aluekomitean ja Vapauden toimitusneuvoston kesken pidetyissä neuvotteluissa on tultu päätökseen että Vapauden Keski-Ontarion aluenumero ilmestyy marrask. 18 p:nä.

Aluekomitea kehottaa kaikkia Keski-Ontarion osastoja huolehtimaan että tässä numerossa on kirjotuksia jokaiselta paikkakunnalta.

Että saisimme tämän numeron mahdollisimman monipuoliseksi ja sisältörikkaaksi, on jokaisen osaston valittava henkilöt jotka kirjottavat tähän numeroon ja huolehdittava että he myöskin tekevät tehtävänsä.

Mistä asiasta ja miten aluenumeroon on kirjotettava

Vaikkakin Vapauden toimitus ei ole tahtonut rajottaa Keski-Ontarion aluenumeron sivumäärää ei kirjotukset kuitenkaan pitäisi olla kovin pitkiä, jos sitä asian esittäminen ei ehdottomasti edellytä, sillä pitkät kirjotukset, hyvätkin, useassa tapauksessa jäävät lukematta. Siksi olisi pyrittävä lyhyeen, pirteään sanantapaan. Sellainen esitystapa vaikuttaa ja kirjotus tulee luetuksi.

Kirjottaa voidaan kaikista työväenluokan elämää ja taistelua koskevista asioista. Erittäin tervetulleita ovat kirjotukset erinäisiltä työpaikoilta, kuten kaivannoista, metsätyömailta, tehtaista, sulimoista jne. Myöskin työväenliikkeen eri toimintamuodoista (kuten poliittinen, ammatillinen, osuustoiminta jne) ja niiden kehityksestä eri aikoina ovat kirjotukset tervetulleita. Naisten toiminta, nuorten työläisten ja pioneerien toiminta, sekä mennyt että tuleva, ovat kirjottamisen arvoisia. Myöskin urheilusta, kesäkämppäilystä y.m.s. toiminnoista sekä vakavassa että leikillisessä sävyssä olisi kirjoitettava. Varsinaisia toimintaraportteja ja pöytäkirjamuotoja olisi vältettävä. Kirjotuksien ei suinkaan tarvitse koskea yksinomaan suomalaisten toimintaa ja järjestötoimintaa, vaan työläisten elämää ja toimintaa yleensä. Näin menetellen saataisiin tästä numerosta aivan kuin läpileikkaus Vapauden lukijoille keski-Ontarion työläisten työpaikoista, työoloista jne.

Myöskin kuvia tullaan julkaisemaan tässä numerossa, tämän voivat kirjottajat ottaa huomioonsa. Etenkin kuvat jotka selventävät tai muuten avustavat kirjotusta ovat tervetulleita. Kirjotukset, joissa on kuvitusta, on saavuttava aluekomitealle marraskuun ensimäisellä viikolla ja toisetkin kirjotukset on lähetettävä aluetoimikunnalle viimeistään marrask. 12 päivään mennessä osotteella: S.J. Aluetoimikunta, 35 Lorne St., Sudbury, Ont.

Osastot ja yksityiset kynällijät ripeästi toimeen, kynät rapisemaan ja ajatukset paperille ja sitä tietä keski-Ontarion aluenumeroon. S.J. osastojen ja ala-osastojen on sen lisäksi huolehdittava että paikkakunnalta kerätään myöskin ilmotuksia aluenumeroon. Suuret paikkakunnat, kuten Sault Ste. Marie ja Sudbury, joissa on osuusliikkeitä ja paljon yksityisiä liikemiehiä jotka elävät keski-Ontarion työläisten kannatuksella, on saatava ilmottamaan tässä numerossa.

Kaikki ilmotukset on lähetettävä suoraan Vapauden konttoriin huomautuksella että ilmotus on tarkoitettu aluenumeroon.

Toverillisesti:

S.J. 4:nnen alueen Aluekom. puolesta

H. Ellmen.

"Työläisurheilijain Joulu"

Kaikille työväen urheiluliikkeen ystäville Canadassa

Kuten aikaisemmin on mainittu ilmestyy tänä vuonna ensi kerran työläisurheilijain joululukemisto tässä maassa kustannettuna. Julkaisun kustantaa TUL:n suom. jaosto ja ilmestyy se hyvissä ajoissa ennen joulua, niin ajoissa, että se ehtii ennen joulua kaukaisemmillekin perukoille. Julkaisusta tulee niin kuvituksen kuin myöskin muun sisällön puolesta sisältärikas ja ulkoasultaan aistikas. Urheilukirjoitusten lisäksi siihen tulee runsaasti kaunokirjallisia muistelmia ja kertomuksia. Avustajina tulee olemaan tämän maan parhaat työläiskirjailijat, joista tulemme myöhemmin erikoisesti ilmoittamaan.

Julkaisu ei ole tarkoitettu ainoastaan urheilijoita varten, mutta on siinä mielenkiintoista lukemista joululuksi kaikille työläisille, niin vanhoille kuin nuorillekin.

Tämän vuoksi kehoitetaan kaikkia työläisiä ja järjestöjen kirjallisuus- ja sanomalehtiasiamiehiä seurojen asiamiesten lisäksi, ja varsinkin sellaisilla paikkakunnilla missä ei urheilujärjestöjä ole, ryhtymään tilausten keräämiseen "Työläisurheilijain Joululle". Julkaisu maksaa ainoastaan 25 senttiä, josta asiamiehet saavat jättää paikkokseen 15 pros. Jos rahat seuraa tilauksen mukana lähetetään lehdet postivapaasti, muussa tapauksessa tulee jälkivaatimuskulut lisäksi asiamiesten maksettavaksi. Tilausten tulee olla lehden toimituksessa viimeistään marraskuun 15 päivään mennessä.

Samalla kehoitetaan keräämään lehdelle myöskin onnitteluja ja ilmoituksia. Yksityisonnittelut maksavat 15 senttiä, muut ilmoitushinnat ovat: koko sivu 20.00 doll., puoli sivua 12 dollaria, neljännessivu 7 dollaria ja kahdeksasosa sivua 4 dollaria. Asiamiehet saavat palkkokseen ilmoituksista ja onnitteluista 15 pros. Ilmoitukset ja onnittelut lähetettyinä marrask. 1 päivään.

Työhön, työläisnuoret, ympäri Canadan oman joululukemiston levittämiseksi ja sille onnittelujen ja ilmoitusten keräämiseksi!

Toveruudella:

"Työläisurheilijain Joulu"

Osoite: Box 69, Sudbury, Ontario

— Minä olen tyytyväinen teidän työhönne ja tulevaisuudessa...

— Kiitos, herra!

— .... tulevaisuudessa en tule kutsumaan teitä idiootiksi toisten läsnäollessa.

Neuvostoliitto innostaa Canadan työläisnaisia

Meillä Canadan tehdas- ja kaivosalueiden työläisnaisilla, jotka olemme viettäneet muutaman päivän Neuvostoliitossa ja nähneet omin silmin koko joukon piirteitä siitä uudesta elämästä, mitä työläis- ja talonpoikaisjoukot luovat ja rakentavat (lepokoteja, lastenkoteja, tehtaita, osuuslikkeitä, ammattikouluja y.m.), ei ole pienintäkään epäilystä työläisten vallankumouksen suuresta menestymisestä.

Vaikka me tiedämme kyllin hyvin, että neuvostotyöläisten tehtävä ei ole suinkaan helppo, että on olemassa monia vaikeuksia, joiden läpi he kulkevat ja joutuvat edelleen kulkemaan, sosialistisen yhteiskunnan rakennustyössä, niin siitä huolimatta me näemme kaikessa tuloksia heidän saavutuksistaan, näemme nuorison kasvoissa, kaikkialla vallitsevassa elämässä, suuressa tulevaisuudessa, mikä heillä on odotettavissa sosialistisen yhteiskunnan rakennustyössä.

Tämä on suoranainen vastakohta sille toivottomuudelle ja kurjuudelle, mitä kapitalistinen Canada tarjoaa työläisilleen tulevaisuutena kapitalistisen yhteiskuntajärjestelmän vallitessa. Canadassa on tänä päivänä syvälle pohjautuva taloudellinen pulakausi tuhansine työttöminneen, työn kiihotusjärjestelmineen, palkkojen jatkuvasti laskiessa, työpäivän pidetessä, eikä mitään muuta tulevaisuuden toivoa tai mahdollisuutta ole, paitsi näiden olosuhteiden edelleenkin huonontuminen.

Me olemme puhuneet monille Neuvostoliiton työläisille, eikä meihin ole vaikuttanut mikään muu niin syvästi kuin se uskollisuus ja rakkaus, mitä he tuntevat vallankumouksen suuresta menestymisestä.

Erikoisesti meihin vaikutti se muutos, minkä vallankumous on tuonut naisille. Me olemme nähneet useita niistä yrityksistä, joihin on ryhdytty heidän vapauttamiseksi raadannasta keittiöissä; hän ottaa kaikkialla paikkansa veljensä rinnalla uuden yhteiskunnan rakennustyössä. Me olemme olleet hämmästyneitä ja täydellisesti tyytyväisiä, nähdessämme sen huomattavan aseman, mikä naisilla on jokapaikassa ja nyt meille on täydellisesti selvinnyt, että naisen vapauttaminen voi tapahtua ainoastaan köyhälistön diktatuurin kautta.

Me tulemme matkustamaan läpi Neuvostoliiton nähdäksemme työläisten saavutukset kaikilla aloilla. On aivan kuin uusi maailma olisi avautunut meidän eteemme, maailma, mikä lisääntyvien kärsimystensä kautta kohoaa yhteiskuntamuodon korkeimmalle asteelle.

Me tahdomme selostaa sekä Neuvostoliiton työläisille ja talonpojille, että Canadan työläisille ja köyhille farmareille, että me tulemme täältä palattuamme selostamaan tuhansille canadalaisille työläisille näistä ihmeellisistä tehtävistä, joita köyhälistön vallankumous suorittaa, me tahdomme selvittää työläisillemme, että Venäjän työläisten vallankumous on myöskin heidän vallankumouksensa, ja että me tulemme tekemään kaiken voitamme kootaksemme työläisemme imperialistien hyökkäyssuunnitelmia vastaan luokkamme isänmaan, Neuvostoliiton, puolustamiseksi.

Kauan eläköön Neuvostoliitto!

Kiiruhtakoon kapitalismin kukistumisen päivä Canadassa!

Kauan eläköön maailman vallankumous!

Allekirjoittaneet: Beckie Buhay, Annie Whitfield, Besale Schachter, Annie Zen, Pearl Wedro, Elsa Tynjälä.

Kirje Port Arthurista

C.T.N. liiton kokouksessa 16 p. t.k. oli keskustelun alheena "näyttämöidemme tehtävä luokkataistelussa". Kuten tiedetään, pitäisi näyttämön olla yhtenä luokkataisteluvälineenä ja luokkataistelijain kehittäjänä, kuten ovat sanomalehdet, kirjallisuus, luentotilaisuudet, y.m. mutta ikävä kyllä ei näyttämömme aina ole palvelleet tätä tarkoitusta niin suuressa määrässä kuin mitä olisi ollut mahdollista. Esitettyjen näytelmien, runojen, soittokappaleiden y.m. luonne on toisinaan hyvinkin taipuvainen sellaiseen joka kehittää enemmän porvarillista ihanteelisuutta kuin luokkahenkeä. Mitä näytelmiin tulee, on siihen omat syynsä sellaiset kuten näytelmäkomiteain jäsenten (jotka näytelmät valitsevat) puuttuva periaatteellinen tietoisuus, johtajien halu esittää vain sellaisia kappaleita jotka hyvin soveltuvat heille ja jossa heidän kykynsä parhaiten tulevat arvoonsa, ja myöskin se että hyviä työväen kappaleita on vaikea saada. Tämä viimemainittu este alkaa hiljalleen poistumaan, ja tarkan valinnan ja etsinnän kautta voitane nyt jo löytää todellisia työväen näytelmiä samoin kuin huvinäytelmiäkin. On myöskin tuotu esille se väite, että näyttämöilden tehtävänä on hankkia luokkatoiminnassa tarvittavia varoja, ja että täytyy esittää sellaisia kappaleita joita yleisö mieluummin tulee katsomaan. No, miksi ei tämäkin olisi pätevä syy eräänlaisten kappaleiden esittämiselle, mutta meidän tulisi aina pitää mielessämme se seikka että emme saa liian pitkälle seurata tätä ajatusta valistustyön kustannuksella. Meidän täytyy aina muistaa, kuten jo mainitsimme, että työväen näyttämöt ovat ennenkaikkea valistus ja innostusvälineitä luokkataisteluun, ja että vasta toiselle tilalle on asetettava se ajatus että ne ovat varojen hankintaa varten. On myöskin uskottavaa se, että hyvä työväen näytelmä kiinnostaa jokaisen katsojan mieltä, vaikkapa hän ei olekaan aivan punainen, ja vielä, mikä on hyvin tärkeää, katsojan maku kehittyy sitä mukaa kun tämä näkee jatkuvasti jotain arvokkaampaa. Varsinkin sellaiset näytelmät olisi tuomittava joissa tuodaan esille että yksilö, pelkän henkilökohtaisen hyvyyden kautta saavuttaa onnen. Tämä on sitä satavuotista hallitsevien luokkien unijuomaa, joka pakkaa vieläkin istumaan valistuneittenkin ihmisten mielissä. Meidän tulee sensijaan tuoda esityksissämme esille se seikka, että vaikka jokaisen yksilön onkin kasvatettava itsensä niin hyväksi ja niin täydelliseksi kuin mahdollista, ei tämä vie minkään ellei ole perusteellista tietoa omasta asemastaan yhteiskunnassa eikä taistelutarmoa, jota ilman nykyinen proletaari on merkityksetön. Jokaisen velvollisuus on olla hyvä ja rehellinen, mutta järjestyneellä työväestöllä täytyy olla vieläkin parempi ihanne siitä mitä ominaisuuksia halutaan joukkoihin kasvattaa. Näyttämöilden tulee osoittaa meille minkälaisen henkilön pitäsi olla että hän vastaisi meidän vaatimuksiamme heräävän luokan jäsenenä. Tämä on vain yksi osa näyttämöltemme tehtävästä kansan valistajina.

Kuten jo mainittiin, on edessä aina vaikeus saada hyviä työväen näytelmiä, eikä ole vielä ilmestynyt sitä kirjailijaa joka olisi voinut kyllin voimakkaasti elävöittää nousevan proletariaatin ihanteet näytelmäkirjallisuuden alalla, mutta jos pidetään vissit vaatimukset aina mielessä näytelmiä valitessa, niin ei mennä kovin pitkälle väärää tietä.

Edelläolevassa on pääpiirteissään keskustelun kuluessa esiintuodut ajatukset. Seuraava kysymys tulee olemaan "muotihulluus ja työläisnaisten suhde siihen". Keskustelukysymykset otetaan esille joka toinen kokousilta, kokoukset ollen kuukauden ensimäinen ja kolmas tiistai-ilta.

Emme kehoita niitä saapumaan joilla ei ole halua kehittää itseään henkisesti, vaikka usein kuuleekin sanottavan että opinhalu pitäisi olla jokaisen elävän ihmisen ominaisuuksien joukossa. On naisia jotka pysyvät kokonaan pois kaiketa siitä mikä olisi opettavaista unohtain sen että he tekevät tässä itselleen vahinkoa samalla kun laiminlyövät velvollisuutensa työväenluokan jäseninä. Kannatamme urheiluseuroja, ynnä kaikkia muita harrastuksia joihin voi uhrata aikaa, mutta jos henkinen kehitys jää sivuseikaksi, eivät kaikki nämä muut harrastukset vastaa tarkoitustaan. Luokkataistelijalta vaaditaan nyt jo ja tullaan yhä suuremmassa määrässä vaatimaan henkisiä kykyjä enemmän kuin mitään muuta taistelussa älyllisesti kehittynyttä ja ovelaa hallitsevaa luokkaa vastaan.

Nämä syyt etupäässä pakoittavat meitä pyrkimään asioiden ymmärtämiseen niin vaikeaa kuin se onkin, ja toivomme että jokainen nainen pyrkii tietomääränsä kartuttamiseen ja asioiden ajatteluun yhdessä toisten kanssa tai itseopiskelun kautta. — Raportteri.

NAISTEN OSASTO

Sudburyn naisosaston kokouksesta

Viime keskiviikkona pidetyssä kokouksessa liittyi taas yksi toveritar lisää joukkoomme. Jäsenkirjuri sanoi jäsenmäärän olevan tällä kertaa 48, ja kehoitti samalla että ne, jotka myöhästyvät nimenhuudosta ilmoittaisivat tulonsa jäsenkirjurille. Hän selosti olevan vaikeaa seurata koko ajan ketä saapuu kokoukseen. Tämä kehoitus hyväksyttiin vastaansanomatta Hän kehoitti myös että jäsenet merkkauttaisivat useammin korttinsa, kun oli ollut merkattavana useita kortteja, joita ei oltu merkattu edellisenkään jäsenkirjurin aikaan vaikka käyvätkin joka kokouksessa. Tämäkin kehoitus otettiin tyytyväisinä vastaan, sillä jäsenkortien merkkauttaminen opettaa vaan jäsenistöä huolellisuuteen.

Puolustusliitolta oli tullut kirjelmä, jossa pyydettiin pikaista avustusta. Päätettiin toimia rahan saamiseksi mainittuun tarkoitukseen, sillä kassamme oli tällä kertaa tyhjä. Oli myöskin määräys naisosaston vuosiveron maksamisesta puolustusliitolle. Kehoitettiin rahastonhoitajaa suorittamaan sen heti kun saa rahaa. Komm. nuoriso-osastosta oli saapunut kaksi nuorta toveria pyytämään rahaa Young Workerin avustamiseksi. Nämä toverit otettiin ilolla vastaan ja toivottiin heidän tulevan vastakin. Sillä on njin hauskaa nähdä nuoret itse omalla asiallaan. Olimme jo aikaisemmin päättäneet luovuttaa jonkun summan 23 p:nä pidetyistä iltamista tähän tarkoitukseen. Mutta iltamakomitea ei ollut vielä kerinnyt tuoda raporttia iltamista, emmekä niin ollen voineet heille sanoa kuinka paljon voimme tähän tarkoitukseen luovuttaa, ja siksi pyysimme mäitä nuoria tovereita tulemaan seuraavaan kokoukseen saamaan parempaa tietoa.

Olimme myyneet naisosaston taholta Suomessa ilmestynyttä "Työläis- ja talonpoikaisnaisten lehteä". Ja silloin kun Suomen verenhimoiset työläisten vainoojat lakkauttivat tämänkin lehden, pakoittaen sen toimittajat pakosalle ja vankiloihin, oli meiltä jäänyt joku määrä rahoja tänne. Ja koska lehden tilaaja, tov. Forbom selosti, ettei Suomessa ole tällä kertaa kuka ottaa nämä rahat vastaan, niin päätettiin säilyttää rahat siksi kunnes saamme tiedon minne lähettää.

Meillä oli myöskin virkailijoitten valinta loppuvuodeksi. Puheenjohtajan paikalle siirtyi tov. Seppälä, kirjuriksi tov. Lindqvist. Kokousraportteriksi Vapaudelle tuli tov. Räsu. Toiset virkailijat jäivät paikoilleen. Naisten osaston kirjekerhon jäsenet esittivät myöskin raporttinsa pyytäen neljää toveria lisää kerhoon, mutta siinäpäs nousi tie pystyyn, kun jokainen jota ehdotettiin huusi kykenemättömyyttään. Selitimme entiset kerholaiset, ettemme mekään mitään erikoisia kykyjä ole, yritämme vaan vointimme mukaan. Vihdoin saatiin seuraavat toverittaret lupaantumaan, mm. Järvi, Santala, Backlund ja Lahti. Koettakaapa nyt niin uudet kuin vanhatkin kerholaiset tehdä tehtävänne että saataisiin ne kaksi kirjoitusta ainakin joka osastoon. Ja jonka järki oikein luistaa, voi kirjoittaa useimminkin, sillä sen sisältörikkaampiahan nämä sivut ovat jonka enempi kirjotamme. Sitten tuli vielä asia esille, miten saataisiin naisosastoomme lisää jäseniä. Ja päätettiin toimia jäsenryntäysiltama jonakin sunnuntaina, niin pian kun vaan saadaan haali. Valittiin komitea tätä tilaisuutta valmistamaan. Komiteaan tulivat toverittaret Asiala, Virta, Ellmen, Kannisto ja Häkkinen. S.J. osasto kuudeltatoista oli tullut pyyntö, että osallistuisimme mainitun osaston jäsenryntäys-iltamaan. Mutta koska aika oli jo myöhäinen suuremmalle osanotolle, päätettiin valita vaan henkilö lausumaan myötätuntoisuuden tervehdys tässä tilaisuudessa. Allekirjoittanut otti tuon tehtävän vastaan, vaikka hyvin tiesikin kyvyttömyytensä. — Helmi M.

Tärkeä korjaus tiliotteeseen

Tov. Mrs. Minnie Shur, työläisnaisten edustajiston Neuvostoliittoon lähettämiseksi toimivan kansalliskomitean sihteeri, on pyytänyt "The Workeria" julkaisemaan seuraavan korjauksen.

Komitean rahallista selostusta valmistettaessa on tehty virhe koskien 64 dollarin summaa, minkä Sudburyn naistoverit ovat lähettäneet. Tämä summa ilmenee tiliotteessa, mutta yllämainitun erehdyksen vuoksi se on viety kirjoihin Port Arthurin lähetyksenä.

Saatuaan tätä asiaa koskevan tiedustelun Sudburysta, tov. Shur tarkasti kaikki kuitit ja huomasi, että summa, mistä oli lähetetty kuitti no. 1278, oli saatu Sudburysta, eikä Port Arthurista. Tovereiden tulisi niinmuodoin tehdä sama korjaus heille lähetettyihin tiliotekopioihin.

Eräs muistelma

Oli toukokuun ensimäinen päivä v. 1928. Tavallista kirkkaampana nousi aamuaurinko valaen lämpöä ja hohdettaan yli kolkon kaivoskylän, joka sitkeästi taisteltuaan kuusikuukautista pohjoista talvea vastaan, oli vihdoinkin päässyt aikaan jolloin talven ankara valta murtuu, toisen yhä voimakkaamman vallan edessä.

On siis kevät — vappu. Tuuli leppoisasti leikittelee allapäin alastomuuttaan kainostelevain puitten oksilla.

Tätä kuhertelua myös uteliaana on noussut tirkistelemään lossain nurkkapielessä asustava ensihenkäyksiään vetävä vihreä ruohopilkki, jolle pienuudestaan sekä kaikesta vaatimattomuudestaan huolimatta on lämmittävä aurinko yhtä huomaavainen kuin suurelle mahtavalle emo hongalle, joka ylpeänä, päätään yhä kohottaen kohisee omaa voimaansa, ja herruuttansa.

On siis kevät! Luonnon mukana, sen nostattamana seuraa myös ihminen. Kevätauringon lämmittäessä unohtuu monet vihaisten talvipakkasten ja tuiskujen ankarat taisteluhaasteet.

Työläismiehen ja -naisen povesta nousee helpoituksen huokaus.

On siis vappu, tuo työläisten kunnioitettu juhlapäivä, päivä jolloin järjestyneet työläiset pellolta, kaivoksista, pajoista ja tehtaitten komeroista nousevat viettämään yhteistä suurta merkkipäivää.

Ja niinpä tämänkin "Kultakylän" työläiset, vaimot ja lapset olivat järjestäneet mainituksi päiväksi mielenosoituskokouksen ja kulkueen. Kokoonnuttiin määräpaikkaan, josta kulkue alotti matkansa. Työläisjoukossa oli asiaan innostuneisuus saanut huomattavan sijan. Määräajan tullessa alkoi suurilukuinen työläisjoukko solua kylän valtakatuja kohti rauhallisena ja hyvin järjestettynä kulkueena. Kaikkialla vallitsi hiljaisuus. Ainoastaan parikymmentä toveria käsittävä soittokunta kulkueen edessä tulkitsi sen, mitä tämä satoihin nouseva raatajajoukko tällähetkellä sisimmässään tunsi.

Kulkue eteni kaikessa rauhassa kenenkään häiritsemättä. Oltiin jo sivuutettu varsinainen kaivoskylän raja. Huomasin kulkueen johdetun seuraavaa kaivoskylää kohden, jonne oli noin parin mailin matka.

Aivoissani askartelivat ajatukset sinne tänne. En saattanut olla, kuten aina ennen tällaisissa tilaisuuksissa, reipas ja asiaaninnostunut. Vaistomaisesti jalkani hitaassa tahdissa sivuuttivat toisensa, ehkä siksi, että edesmennyt talvi oli kohdellut minua niinkuin useita toisiakin liian ankarasti.

Elin ajassa vuoden taaksepäin. Muistin monet nuoret kasvot. Ne kirkkaat iloiset silmäparit, jotka samassa kulkueessa vuosi sitten helkuivat innostuksesta sekä työläisten varmasta voitosta.

Näistä ajatuksista havahduttuani oli kulkueemme ennättänyt matkamme puolivaiheisiin. Olimme siis kuuluisan Hollinger'in kultakaivannon kohdalla. Hollingerin, joka on yksi maamme suurimpia kultakaivantoja, tuotannossa, ja niin myös työläistensä riistossa ja murhaamisessa. Olihan vasta kulunut vähän kolmatta kuukautta siitä kun samaa "kultahelvetti" ryösti elämän 38:sältä työläiseltä, tukehuttaen heidät myrkkykaasullaan kuin rotat loukkuunsa. Mutta siitä huolimatta ei kukaan joutunut edesvastuussen. Kaiketa huolimatta se seisoo yhä ylpeänä, mahtavana, harmaana salaperäisyytenä, — joka yksin tietää kaiken, — joka yksin määrää kaiken, — joka yksin näkee kaiken sen vihellaisyyden, netuskat, mitä toverimme, puolisomme, isämme ja veljemme ovat saaneet kärsiä, ennenkuin kuolema vihdoinkin suo heille viihdyttävän vapautuksen — — —

Nyt olimme jo aivan Hollingerin konttorin edustalla. Eräs vanhus, joka oli kuluttanut miehuusvuotensa ja voimansa samalle "kultajumalalle" ja nyt, harmaana vanhuksena, mihinkään muuhun tehtävään enään kykenemättömänä, oli saanut mainitun laitoksen portinvartijan toimen. Kaiketa päättäen oli tälle vanhukselle luokkarajat ja työläisten järjestetty toiminta tuntematon. Hänen lapsellinen hätäänteyneisyytensä kulkueen nähtyään herätti joissakin suurta huvia. Mutta minussa heräsi sanomaton säälintunne vanhusta kohtaan. Hänessä näki tyypillisen herransa palvelijan. Hänen eleensä osoittivat että mainitusta portista ei astu sisään "asiattomat" 'vieraat, joka ei suinkaan ollut tarkoituksemmekaan.

Näin jatkui yhä rauhallinen matkamme. Schumacherin pikkukylä kierrettyämme ympäri, palasimme takaisin samaa tietä Timminsin kaupungin pallokentälle, jossa pitivät puheita useat toverit ja joukko viritti Kansainvälisen ilmoille. Sen jälkeen hajaannuttiin ja kukin meni omille jokapäiväisille askareilleen, aivoissaan asustaen kärsivvän luokan sorretun aseman parantamisen välttämättömyys, joka tapahtuu vain työtätekevien joukkovoiman avulla. — A—o.

"Ystävä"

Luin Vapauden naisten osastosta kirjoituksen "Ystävä", kirjoittanut nimimerkki "Eräs".

Hän sanoo, että ystävät olisivat kavalia, edessä hyviä ja takanapäin parjaavat, puhuvat kaikkea ala-arvoista ystävästään.

Siis tulen käsitykseen, että ystäviä ei löytyisi ollenkaan. Minä en käsitä, minkälaista ihmistä voi kutsua ystäväksi. Eihän siinä ole pahaa jos arvostelee toisen ihmisen todellisia vikoja edessä tahi takana, kun sanoo totuuden eikä lisää valhetta, ei puhu sitä mikä ei ole totta.

Meissä naisissa tahtoo olla se paha vika, että emme muista 5:den minuutin perästä asian oikeaa laatua, mistä oli keskustelu, vaan käännämme sen toiseen muotoon, muistamme väärin. Erään kerran satuin olemaan läsnä kun kaksi ystävää keskusteli keskenään, aiheena ollen miestensä sekä myös naapurinsa työpalkat.

Meidän Pekka saa hyvän päivämäyksen avioerojen todellisiin ja pohjimmaisiin syihin, niin me löydämme sillekin perustan kapitalistisen järjestelmän puitteista, joten senkin synnyttäjä on kapitalistinen nurinkurinen talousjärjestelmä. Silloin kun yhteiskunnallinen ahdinkotila astuu sopusuhtaisen onnellisesti elänneen perheen asunnon ovesta sisään, niin silloin rakkaus pakenee ulos akkunasta, kaikenlaiset eripuraisuuden ilmenemismuodot saavat jalansijaa. Perhe-elämä alkaa rappeutua. Mies alkaa syyttää naista, nainen miestä siitä, että sinä ja sinä oleb syyllinen tähän kurjuuteen. Loppujen lopuksi tällaisten perheiden keskuuteen pesiytyy rikollinen ja irstaileva elämäntaistelu leivästä, joista ilmenevistä pintailmiöistä ympäristökin alkaa painostaa heitä yksilöllisesti. Eripuraisuus johtaa loppujen lopuksi perheen hajoamisiin, avioeroihin. Siis tällaisiin avioeroihin todellinen syyllinen on kapitalistinen järjestelmä, eikä sen tekijänä ole yksin luonteet ja eripuraisuuden halu, kuten ei kukaan ole väittänytkään. Ylläkerrotun tapaisia esimerkkejä pintailmiöistä voisi luetella loppumattomiin, mutta se ei ole välttämätöntä. Jos työväenluokka olisi kyllksi tietoinen syiden ja seurausten lakia, joten se näkee siinäkin ilmenevän, samoin kuin kaikissa työväenluokan pyrkimyksissä, itselleen kirjoitettuna kuolinilmoituksen.

Kaikissa kapitalistisissa maissa lisääntyvät avioerot suhteellisesti sikäli kuin teollinen kehityskulku voittaa alaa, luomalla työttömyyttä ja polkemalla alemmas nälkätason, työväenluokan elintason. Löytyy senkinlaisia poliikeustapauksia esimerkiksi Yhdysvaltojen kaupunkien piireissä, että samalla ajanjaksolla on enempi tilastoissa avioerohakemuksia kuin että tehdään avioliittoja.

Ainoa maa maailmassa on taaskin Neuvostoliitto, jossa tilanne on päinvastainen. Sillä siellä, sikäli kuin teollinen nousu saavuttaa alaa, avioerojen lukukin pienenee. Toisin sanoen, että sikäli kuin työväenluokka siellä luo itselleen luokkana kuuluvan siedettävän olotilanteen, niin taloudellisen kuin kulttuurisenkin elämän alalla, niin avioerot jäävät menneen ajan historiallisiksi muistoiksi. (!) Niinpä nyt jo avioerot ovat Neuvostoliitossa harvinaisempia seikkoja.

Ylläkerrotut seikat toteaa sen seikan, että kapitalistinen nurinkurinen talousjärjestelmä on todellinen syyllinen perheen ja kodin hävittäjänä ja että kommunistinen tuleva yhteiskuntajärjestelmä voi poistaa avioerotkin olemattomiin ja nostaa kodin perhe-elämän niille kuuluvaan ihannoituun ja onnelliseen osaansa. — Niksnaks.

Sanasia avioerokysymyksestä

Tämäkin on hyvin laajaperäinen ja syvällinen kysymys, ei se ole niin kovin pieni ja yksinkertainen kuinka sen joku voi arvioida.

Kun luomme syvällisemmän silmäyksen avioerojen todellisiin ja pohjimmaisiin syihin, niin me löydämme sillekin perustan kapitalistisen järjestelmän puitteista, joten senkin synnyttäjä on kapitalistinen nurinkurinen talousjärjestelmä. Silloin kun yhteiskunnallinen ahdinkotila astuu sopusuhtaisen onnellisesti elänneen perheen asunnon ovesta sisään, niin silloin rakkaus pakenee ulos akkunasta, kaikenlaiset eripuraisuuden ilmenemismuodot saavat jalansijaa. Perhe-elämä alkaa rappeutua. Mies alkaa syyttää naista, nainen miestä siitä, että sinä ja sinä oleb syyllinen tähän kurjuuteen. Loppujen lopuksi tällaisten perheiden keskuuteen pesiytyy rikollinen ja irstaileva elämäntaistelu leivästä, joista ilmenevistä pintailmiöistä ympäristökin alkaa painostaa heitä yksilöllisesti. Eripuraisuus johtaa loppujen lopuksi perheen hajoamisiin, avioeroihin. Siis tällaisiin avioeroihin todellinen syyllinen on kapitalistinen järjestelmä, eikä sen tekijänä ole yksin luonteet ja eripuraisuuden halu, kuten ei kukaan ole väittänytkään. Ylläkerrotun tapaisia esimerkkejä pintailmiöistä voisi luetella loppumattomiin, mutta se ei ole välttämätöntä. Jos työväenluokka olisi kyllksi tietoinen syiden ja seurausten lakia, joten se näkee siinäkin ilmenevän, samoin kuin kaikissa työväenluokan pyrkimyksissä, itselleen kirjoitettuna kuolinilmoituksen.

Kaikissa kapitalistisissa maissa lisääntyvät avioerot suhteellisesti sikäli kuin teollinen kehityskulku voittaa alaa, luomalla työttömyyttä ja polkemalla alemmas nälkätason, työväenluokan elintason. Löytyy senkinlaisia poliikeustapauksia esimerkiksi Yhdysvaltojen kaupunkien piireissä, että samalla ajanjaksolla on enempi tilastoissa avioerohakemuksia kuin että tehdään avioliittoja.

Ainoa maa maailmassa on taaskin Neuvostoliitto, jossa tilanne on päinvastainen. Sillä siellä, sikäli kuin teollinen nousu saavuttaa alaa, avioerojen lukukin pienenee. Toisin sanoen, että sikäli kuin työväenluokka siellä luo itselleen luokkana kuuluvan siedettävän olotilanteen, niin taloudellisen kuin kulttuurisenkin elämän alalla, niin avioerot jäävät menneen ajan historiallisiksi muistoiksi. (!) Niinpä nyt jo avioerot ovat Neuvostoliitossa harvinaisempia seikkoja.

Ylläkerrotut seikat toteaa sen seikan, että kapitalistinen nurinkurinen talousjärjestelmä on todellinen syyllinen perheen ja kodin hävittäjänä ja että kommunistinen tuleva yhteiskuntajärjestelmä voi poistaa avioerotkin olemattomiin ja nostaa kodin perhe-elämän niille kuuluvaan ihannoituun ja onnelliseen osaansa. — Niksnaks.

Työläisnaisten e... tuminen Mansfe... lakkotaistelum...

Yhden kaikkein innostav... puheita, mitä saatiin kuull... Profinternin kongressissa et... lueen naisten konventsionis... eräs nuori naistyöläinen, jo... juuri saapunut taistelu... Mansfieldista, Saksasta, mi... hannet työläiset ovat olleet... rassa kamppailussa työn rat... sointia ja palkanalennuks... taan. Tätä Mansfeldin kaiv... ten ja metallityöläisten lakk... taan taistelivat ei ainoastaan... myksessä olevat kapitalistise... poratsionit, vaan myöskin S... sialidemokraattisen puolue... sialifascistiset uniobyrokraat...

Tämä nuori työläinen, jo... vasta äskettäin yhtynyt lak... telun kannustamana puoltee... kertoi niistä kurjista olosuh... joiden alaisina Mansfeldin t... ten täytyy työskennellä. He... vät työtä 9 ja puoli tuntia p... saaden keskimäärin 28 m... (n. $7) viikossa. Työläi... auttoivat koko lakon ajan m... kolaisia mitä urhoollisimmin... noin. He olivat ahkerasti... paikoillaan, auttoivat Ty... Kansaivälisen Apujärjestön... ja taistelivat avoimesti poli... fascistien kanssa.

Tämä naistoveri kertoi y... kohtaisesti, kuinka nämä t... taistelivat. Työnantajat pel... työläisten päättäväisyyden... ja toivat kaikki poliisivoim... he vain saivat kokoon. F... järjestivät rikkurijoukkoja. ... naiset taistelivat rikkureit... taan, pieksivät heitä ja palj... heidät työläisille siellä mi... asuivat, saattoivat heidät vi... ivan alaisiksi, koristaen las... nut heitä tuumitsevilla kirjo... la. Kun rikkureita tuotiin ... la, heittäytyivät naiset tiel... kuriautojen eteen, estäen ... pääsemästä ohi. Sosialidemo... tien poliisit pieksivät naisia... loillaan. Yhdessä suuressa j... mielenosoituksessa poliisit ... autoillaan lapsi- ja naisjou... kaataen heidät maahan. Ir... sattuman kautta jotkut a... unioiden byrokraatit, jotka ... vat kulkemaan samaan aik... lenosoituspaikan ohitse, ... myöskin selkäänsä ja joutuiv... raalaan.

Naisten toiminta lakkoa... työssä toi satoja tuhansia ... Työläisten Kansainvälisen ... järjestöön. Lakon aikana j... keen yhtyi myöskin Puol... noin 900 uutta jäsentä, näis... naista.

Tämän nuoren naistyöläise... tomus olkoon innostavana e... kinä Canadan työläisnaisille... kuinka naiset voivat olla akt... työskentelijöinä lakkotaiste... Hän lopetti puheensa selosta... tä vaikka sosialifascistit oliv... tänneet lakon, eivät työläiset... olevansa hävinneitä, vaan v... tautuvat uusia taisteluja v... että joukot entistä päättä... pinä kulkevat kohti lopullis... telua.

Kytenyt kipinä ilmiliekissä

Suuri on se työntyttärien parvi, joka pienet vapaa-aikansa saa viettää Toronton katuja mitaten, tai poortitaloissa, kahviloissa sekä muualla vähemmän kehittävissä paikoissa. Monen toverittaren sisimmössä on kytenyt voimakas halu puhaltaa jo ajat sitten, sytytettyyn hiillokseen, vaikkakin kekäleet näyttivät hyvin mustilta. Toivonkipinä eli, se ei ollut sammunut.

Niinpä sunnuntaina 28 p. syysk. oli palvelijattarien yhdistyksen perustava kokous Mrs. Andersonin luona. Huolimatta siitä, että tieto ei ehtinyt kovinkaan laajalle levitä, täyttyi kokoushuone reippaista toverittarista.

Joka tyttö oli sitä mieltä, että yhteistyöhön on meidänkin käytävä. vieläpä oikein pikaisesti ja lujalla tarmolla. Jäseniä ilmottautui 36, siis kaikki, jotka olivat saapuvilla. Nuo tasan kolme tusinaa huuliparia yht'aikaa puhalsivat tuohon kipinään — ja arvaattekos, miten kävi? Tulihan siitä roihahti ja kirkas tuli se olikin.

Kuulkaapas nyt toverittare... ka ette ensimäiseen iskun... neet. Tulkaa kaikki joukol... maan kortenne yhteiseen k... Lämmitelkäämme oman hi... ääressä. Luokaamme tore... jossa kukaan ei tunne itse... raaksi. Kaikkihan olemme... raskaan raatajia, yksilöinä ... voi juuri mitään, vaan yht... lä voimme saada paljon aik...

Jokainin, ken nämä rivit ... ottakoon asian omakseen ... kään viestin jokaiselle to... relle.

Seuraava kokous on 8 p. ... Ilmoitan ajasta ja paikasta ... paudessa, viikon lopppupäivä... don vain huomauttaa, että ... on irti"! Tämä tuli ei ... käistävä. vaan lujitettan... sehän on innostuksen palau... ki. — Losse.

Suomen proletaarinen nuoriso luokkataistelussa

Vallankumouksellinen työläisnuoriso Suomessa on joutunut Suomen koko "itsenäisyyden" ajan työskentelemään ja taistelemaan jatkuvan lahtariterrorin alaisuudessa. Vuoden 1918 luokkasodassa iski porvaristo syvät haavat työläisnuorison riveihin. Kaikki nuorison toiminta väkivalloin estettiin. Suuret työläisnuorison joukot joutuivat lahtarien mielettömän kostonhimon uhreiksi.

Suomen lahtarit eivät kuitenkaan kyenneet työläisnuorisoa verivirtoihin hukuttamaan. He eivät kyenneet vankilahelveteissään kitkemään nuorison vallankumouksellisuutta, eikä sen taistelutarmoa. Työläisnuoriso nousi ylös toimintaan, luoden itselleen entistään voimakkaammat taistelujärjestöt.

Mutta taaskin porvaristo pian näkee järjestelmänsä uhatuksi. Vallankumouksellisen työväestön ja varsinkin työläisnuorten voimakkaissa järjestöissä se näkee vaaran porvarillisen diktatuurin säilymiselle. Ja niinpä hyökkäämin porvaristo vuonna 1923 leveällä rintamalla työväenluokan ja sen nuorison kimppuun. Sosialistinen Työväenpuolue ja Nuorisoliitto, jotka käsi kädessä työskennellen johtivat työväenluokan taisteluita, tuhottiin perinpohjin kaikkine perusjärjestöineen. Järjestöjen omaisuudet takavarikoitiin ja satamäärin toimivia tovereita teljettiin vankityrmiin.

Työläisnuoriso ei tästäkään taantumuksen hyökkäyksestä vavahda. Sen taistelun tie ei katkea. Joskaan julkista koko maata käsittävää Nuorisoliittoa ei voida perustaa, niin erinimiset nuorisojärjestöt ympäri maata toimivat sitä vilkkaammin. Nuorisoklubit ja opintoyhdistykset muodostuvat nuorison taistelujärjestöiksi. Ne toimivat tarmokkaasti. Laajoja piirialueita ja koko maata käsittäviä nuorison haastejuhlia järjestetään. Punapaitaiset, neuvostovaakunalla varustetut työläisnuoret retkeilevät joukottain juhlapaikoille. Yksilöllinen esiintyminen ja ohjelmain suoritus muuttuu kollektiiviseksi.

Vaikean taloudellisen kriisin kohdatessa lahtari-Suomea vuoden 1929 alussa, alkaa porvaristo raivokkaan hyökkäyksen sosialifascistien tukemana vallankumouksellista työväestöä vastaan. Työläisnuorison ja järjestönuorten järjestöt joutuvat ensimäisinä raivokkaimman hyökkäyksen kohteeksi. Kun nuoret työläiset viime vuoden marraskuussa järjestivät tavanmukaiset haastejuhlansa Lapualle, niin tekevät Lapuan fascistiroistot raa'an hyökkäyksen työläisnuorten kimppuun. Jo asemalla he estävät työläisnuoria astumasta ulos junasta. Piirittävät työväentalon, särkevät ikkunat, rikkovat juhlille saapuneiden autot, pahoinpitelevät naisiakin ja repivät heidän pukimiaan, sekä estävät juhlan jatkumisen.

Näistä Lapuan pieksäjäisistä saa fascistien avoin riehunta alkunsa. Kun eduskunnassa sosialistisen työväen ja pientalonpoikain eduskuntaryhmä tekee hallitukselle välikysymyksen Lapuan roistojen temmellyksen johdosta, niin antaa eduskunta — sosialifascistit mukana — hallitukselle kannatuksensa ja näin laillistutetaan maahan fascismi, sekä hyväksytään fascistiroistojen tihutyöt oikein eduskunnan päätöksellä. Lapuan roistoja ei aseteta syytteeseen työläisnuorten pieksämisestä, eikä työläisten omaisuuden tuhoamisesta, mutta sensijaan ne työläisnuoret, jotka olivat opintopäiviä järjestämässä, tuomittiin kuritushuoneeseen.

Porvaristo esitti nyt tunnustuksen: "Kommunismi on maasta hävitettävä keinolla millä hyvänsä", ja tätä tunnustaan alkoi se heti Lapuan tapahtumain jälkeen käytännössä toteuttamaan. Hallitus antoi eduskunnalle esityksen yhdistyslain muuttamisesta sellaiseksi, jonka avulla voidaan julkisten kommunistisen järjestöjen toiminta ehkäistä. Kun hallituksen esitys yhdistyslain muuttamisesta lapualaisten vaatimuksien mukaiseksi joutui eduskunnassa käsittelyn alaiseksi, niin taaskin sosialifascistit auttoivat tämän kuristuslain voimaan tulemista. Osa heistä äänesti lain hyväksymisen puolesta ja osa luikki äänestyksen ajaksi ulos istuntosalista, jotta tarvittava äänten enemmistö saatiin lain hyväksymisen puolesta.

Poikkeuksellisen yhdistyslain seuraukset olivat nuorten työläisten järjestöille tuhoisat. Tämän lain perusteella lakkautettiin yli 200 nuorten työläisten opiskelujärjestöä ja niiden omaisuudet takavarikoitiin. Lasten järjestöt, Suomen Työväen

alaiset, kääntykää puoleeni

kolia ostaessanne. Myyn parasta kolia.
Hinnat alhaiset, alla muiden hintojen.

ALANKO COAL

ER ST. — PH. ELGIN 2761. — TORONTO, ONT.

u joukoista

V kongressi teki jou-
joissa määritellään
llisten ammattiliitto-
kasvavan taloudelli-
voimistuvan vallan-
liikkeen nousun kau-

joutui vallankumo-
nattiliittojen toimin-
usteellisen käsittelyn
en toimintaa tutkit-
uoliita ja kohdistet-
voimakkain itsekri-
mä elävä, kokemuk-
tusten vaihto, antoi
ottajille mitä arvok-
oa, joka niiden on
ää vallankumouksel-
ikkeen, vallankumo-
nattiliikkeen hyväksi
konaisuudessaan an-
iskun oikeisto-op-
samoinkuin "vasem-
rkimyksillekin, jotka
t pois leniniläiseltä
illisessä liikkeessä.
n oma-aloitteista
oudellisten kamppai-
suunta reformistisen
heiston, eikä koko
kkeen valtaamiseksi,
ja luopuminen val-
esta taistelusta, jos
vaativat uhaten li-
ella jne., — kaiken
li kongressi oikeisto
ksi ja antoi kaikille
estöille määräyksen
än taisteluun oikeis-
ja tekoja vastaan,
avat järjestöjen toi-
riaatin vallankumo-
telussa.
ijasti myöskin "va-
öttelijät. Se osoitti,
kraattisten ammat-
ston yhteys sosiali-
työläisiin tuottaa
vallankumouksellisil-
lle ja niiden työlle.
kymmenettuhannet
tiset työläiset, jotka
kellä ovat sosialide-
ammattiliittojen jä-
tettava vallankumo-
attiliittojen puolelle
l ole jätettävä sos.
petoksille alttiiksi.
ren huomjon kiin-
organisatoorisiin ky-
ämä ei tapahtunut
alta. Maailman ta-
ä seuraa voimakas
kärjistyminen. Val-
en ammattiliittojen
settua tämän taiste-
Ne organisatooriset
tka määritteli Pro-
gressi, turvaavat oh-
evassa luokkataiste-
ja taisteluissa, ne
at kymmenien tu-
en siirtymisen Pro-
utunnuksien alle.
kongressi oli mitä
nan vallankumouk-
llisen liikkeen vol-
Kongressin työhön
ja 60 eri maasta.
työ oli sisälletään
isen hengen läpi-
llinen.
kongressin edellä,
lettiin Tukholmassa
ternatsionalen nau-
komedia, jossa am-
eestä pois heitetyt
eittiöt eivät sano-
n sanaa kasvavasta
riisistä, laajenevas-
ä, työpalkkojen a-

tyi agitatsioni-pro-
eksi. 10 olemassa-
n se kehittynyt yh-
aksi ja toimivam-
n mahdiksi".
estyi "taistelu jou-
n alla. Tämä tun-
nilla edelleenkin.
teollisuuslaitoksista

ksen alla ja Pro-
ongressin tekemien
la järjestävät val-
ammattiliitot pro-
ja taisteluun por-

en" edusta-
s Sofiassa

piti Sofiassa, Bul-
ngissa, alkaa valko-
stajakokous, mutta
kki kutsutut eivät
et saapumaan", ly-
kokouksen alkami-
Tälle edustajakok-
ettu erikoisen "huo-
"Venäläisten tie-
ijain ja runoilijain
ongressin" työhön
ki valkokaartilais-
näyttäjät Lontoos-
gista ym. kaupun-
in työhön osallis-
iljukov, Struve ym.
nan jäsenet. Kon-
alustuksia "aino-
sta, musiikkitaiteen
kysymyksistä.
sen edellä on So-
suuriin valmistus-
ym. valkokaartilai-
t pirit valmistau-
. Edustajakokouk-

ukselle ja sen osanottajille juhlal-
lista vastaanottoa. dustajakokouk-
sen käytettäväksi oli luovutettu
Bulgarian ja Itsaarivallan linuilla
juhlalliseksi koristettu Tiedeakate-
mian suuri sali. Tämän lisäksi on
edustajakokouksen osanottajilla oi-
keus käyttää museoa, kirjastoa ja
teatteria. Koko Bulgarian tiedemies-
maailma valmistautui vastaanotta-
maan edustajakokouksen osanotta-
jia, vieläpä itse keisari Boriskin vas-
taanottamaan vieraitaja, joita tul-
laan tekemään edustajakokouksen
osanottajien taholta.

Kaikki valmistelut niin suurem-
moiset, että edustajakokous ei mis-
sään tapauksessa tule jäämään jäl-
keen siitä edustajakokouksesta, jo-
ka pidettiin kaksi vuotta sitten Belg-
radissa.

Mistä johtuu tällainen huomatta-
va valmistautuminen tämän poliit-
tista merkitystä vailla olevan edus-
tajakokouksen suhteen? Mitä siinä
on salaperäistä ja mitä siinä tah-
dotaan salta? Ja miksi oppineet
vastavallankumoukselliset tiedemie-
het ovat valinneet edustajakokouk-
sensa paikaksi Euroopan suurten ja
sivistyneiden kaupunkien asemasta
yhden pölyisimmistä ja likaisimmis-
ta Balkanin kaupungeista? Sofiassa
ja Belgradissahan ei ole suuria
museoita ja kirjastoja, jotka voi-
sivat herättää mielenkiintoa edus-
tajakokouksen "oppineissa" osanot-
tajissa ja sitä paitsi ne ovat syr-
jässä koko "länsimaisesta sivistys-
keskuksesta".

Mutta vähät siitä. Sofia ja Belg-
rad ovat lähellä Neuvostoliiton ra-
jaa, ja Balkanin maissa valmistel-
laan, kuumeisella kiireellä sotaa
Neuvostoliittoa vastaan, ja nyt jo
on valmiina suunnitelmat hyök-
käyksestä Neuvostoliittoa vastaan ja
tämän hyökkäyksen vuoksi ovat ve-
näläiset valkokaartilaiset määrät-
ty nyt tämän hyökkäyksen määrä-
tylle paikalle. Vähemmän arvoinen
ei ole myöskään tässä pommissa,
jonka kanssa venäläiset valkokaarti-
laiset valmistautuvat majnittuun e-
dustajakokoukseen se seikka, että
juuri Sofiassa ja Belgradissa ovat
venäläiset valkokaartilaiset, deniki-
niläiset, koltshakkilaiset, ym. vii-
mealkoina esiintyneet kovin epä-
edullisesti asioilleen ja tämän joh-
dosta joutuneet opis "armoilta".

Kaksi kuukautta sitten teki bul-
garialainen poliisi hyökkäyksen ve-
näläisille valkokaartilaisille varsin
epämiellyttävää asiaa vastaan. Bul-
garialainen poliisi paljasti nim. sil-
loin venäläisen rahaväärentäjän sa
kin, jotka valmistivat kaikkein suu-
rimpia bulgarilaisia pankkiseteleitä.

Hallituksen lehdet "Zora" ja "Uut-
ro" tekivät virheen kysymyksen
johdosta, ne nimittäin julkaisivat
rahanväärentäjäin nimet ja valoku-
vat ja siitäkös tuli huuto! Seurauk-
sena oli, että kaikki rahanväären-
täjät osoittautuivat olevan entisiä
vrangellilaisia. Rahanvalmistus oli
ajateltu erikoisen laajaksi ja olisi
se voinut saada romahduksen ai-
kaan koko Bulgarian jo ennestään
häilyvässä rahatalousdessa, jos rahat
oltaisiin kerätty laskea liikkeelle.
Osan väärennetyistä pankkiseteleis-
tä kerkisivät muutamat pankkiirit
pidättää jo ennen kuin väärentäjät
kerkisivät niitä levittää vähääkään
huomattavampaa määrää. Kuiten-
kin Sofiassa olevissa hallitus- ja so-
tilaspiireissä kerkesi muodostuman
venäläisille valkokaartilaisille hyvin
epäedullinen mielialа.

Vielä mielenkiintoisemman paljas-
tuksen tekivät serbialaiset poliisit.
Tämän vuoden tammikuussa paljas-
ti serbialaisen poliisin salainen osasto
Belgradissa aivan odottamatta val-
kokaartilaisten salaisen vakoilujär-
jestön. Järjestön jäsenet, jotka oli-
vat kaikki pääesikunnan palvelus-
sessa, kopioivat Jugoslavian sota-
suunnitelmia ja möivät niitä Mus-
solinille. Järjestön johdossa oli
huomattavia kenraaleja, upseereita
ja muita valkokaartilaisia sotilas-
spetsejä. Järjestön jäseninä osoit-
tautui minikään olevan entisiä yli-
mysnäisiä, kenraallen vaimoja, krei-
vittäriä jne. Sofian ja Belgradin
lehdet julkaisivat silloin kaikkien
"afäärin" osallistuneiden nimet.

Kaikki tämä tuhu oli kuitenkin
turhaa, sillä ministerineuvostossa ja
pääesikunnassa ei ollut vähintäkään
järjestystä elkä luotettavaisuutta.
Kuningas Aleksanterille ja päämi-
nisterille kaikkein uskollisimmat ja
luotetuimmat ystävät, henkilöt, joil-
le pääesikunnan ja hallitushuoneen
ovet ovat aina avoinna, kenraalit,
jotka Belgradissa pidetyissä paraa-
deissa seisovat eturiveissä ja joille
oli selitetty kaikki pääesikunnan
suunnitelmat ja aikeet osoittautui-
vat olevansa Italian palveluksessa.

Belgradin poliisi keräsi heidät
kaikki yhteen ja ilman mitään sää-
liä ja omantunnon vaivoja toimitti heidät kaikki naisineen — van-
kilaan.

Vankilassa joutuivat valkokaarti-
laiset tutustumaan poliisin inkvi-
sitsioonin aikuisiin "kuulustelu"-ta-
poihin ja menetelmiin. Yksi van-
gituista, Prokofjev, ei kestänyt rää-
käystä, vaan kuoli niiden johdosta.

Tästä tietysti tuli suuri skandaali
ja tapahtui se juuri niinä aikoina
jolloin Parisissa alkoi kuuluisan ku-
povilaisten jutun johdosta hyökkäys
Neuvostoliittoa vastaan. Nyt ryh-
dyttiin Parisista voimakkaasti pai-
nostamaan Belgradia ja seuraukse-
na oli, että pääesikunta hiljalleen
puhdistettiin ja vangitut pikkuhil-
jaa lähetettiin rajan taakse.

Se häiriö, joka perherauhassa oli
tapahtunut, likvidoitiin pian, sillä
Euroopan ja Balkanin maiden im-
perialististen teollisuuden harjoitta-
jain ja rahamiesten edut vaativat
pikaista rauhaa yhteisen vaaran
torjumiseksi, joka on paljoa uhkaa-
vampi kuin mainittujen valkokaar-
tilaisten rahanväärennys- tai vakoi-
lujuttu ja tuloksena olikin, että
muutamien virallisten ja kulisien
takaisten neuvottelujen jälkeen ko-
ko jutuista aiheutunut mielipaha oli
saatu poistumaan. Jotta yleinen
mielipide saataisiin jälleen näiden
valkokaartilaisten puolelle, kutsut-
tiin heidät osanottajiksi jo aikai-
semmin pariin huomattavaan koko-
ukseen, joista toinen pidettiin So-
flassa. Nyt annetaan heille tilai-
suus taas joksikin aikaa pestä ko-
konaan "rosvonmerkki" kasvoiltaan.

Siis kokoontuvat "oppineet" ve-
näläiset valokaartilaiset Sofian Tie-
deakatemiassa, jossa he tulévat te-
kemään selostuksiaan filosofiasta,
musiikista, runonlausunnosta ja y-
leensä taiteesta, mutta ministeris-
töissä, hallitustalon saleissa ja pää-
esikunnan huoneustoissa tullaan
käymään asiallista keskustelua vii-
meisistä saavutuksista sotilasstrate-
gian alalla, aseistautumisen viimei-
simmistä muodoista ja uusista suun-
nitelmista hyökkäyksessä Neuvosto-
liittoa vastaan.

Kansoituksen kasvaminen pienenee Yhdysvalloissa

Siirtolaisuuden väheneminen ja
maalaisväestön kaupunkeihin muut-
taminen ovat kaksi tärkeintä vaiku-
tinta kansoituksen kasvamiseen, sa-
noo federaalisen maanviljelysdepar-
tementin yhteyteen kuuluva maan-
viljelystilastojen tutkija, tri. O. E.
Baker. Hän sanoo, että lähimpien
kolmenkymmenen vuoden kuluessa
kasvaa Yhdysvaltain väkiluku näh-
tävästi noin kolmellakymmenellä
miljoonalla pääasiallisesti kaupun-
geissa. Vuonna 1960 on tri Bakerin
mukaan Yhdysvallat saavuttanut ta-
saisesti pysyvän asukasluvun, joka
on 150—170 miljoonaa. Sen jälkeen
ei täällä enää kansoitus kasva, vaan
pysyy sellaisenaan, pikemmin pie-
nenee.

Jotta asukasluku maassa pysyy ta-
saisesti samana, täytyy syntyväisyy-
den olla 16.7 lasta tuhatta asukas-
ta kohden keskimäärin laskien. Sil-
loin ei saa olla siirtolaisuutta kuin
verrattain vähän, taikka ei laisin-
kaan. Tuollaiseen asukasluvun tasai-
sesti samana pysymiseen on Yhdys-
vallat nopeasti kulkemassa. Viimeis-
ten kymmenen vuoden kuluessa on
syntyväisyyssuhde maassa yhtämit-
taisesti pienentynyt. V. 1921 oli syn-
tyväisyyssuhde 24.3 tuhatta kohden;
v. 1928 oli se 19.7 jokaista tuhatta
asukasta kohden. V. 1929 se on kai-
kestapäättäen ollut ainoastaan 19,
jos sitäkään. Tilastoja siinä suhteessa ei vielä ole saatu lasketuksi.

Vuonna 1790 toimitettiin Yhdys-
valloissa ensimäinen väenlasku. Sitä
lukien aina sisällissotaan saakka
lisääntyi täällä väkiluku niin nope-
asti kuin fysiologisesti oli mahdol-
lista, lisääntyen puolella aina joka
25 vuoden kuluessa.

V. 1790 ei maassa ollut täyteen
neljää miljoonaa asukasta. V. 1840
oli asukasluku kasvanut neljä ker-
taa suuremmaksi ja vuoteen 1860
mennessä se oli taaskin lisääntynyt
melkein kaksinkertaiseksi. Samalla
alkaa nämä pioneeriasukakat saat-
toivat valtansa alle kokonaisen luon-
nontilassa olevan maanosan — pun-
distaen ja raivaten maan viljelyk-
selle synkästä metsästä, kyntäen ja
viljellen maata, rakentaen kaupun-
keja ja teltä kautta koko tämän
suuren maan.

Sisällissota toi mukanaan maan-
viljelyskoneet, joiden käyttö lisään-
tyi nopeasti. Silloin alkoi muihin
toimiin vapautua suuri määrä maa-
kansasta. Teollisuus muutti elämän
kokonaan. Monista puhtaasti maan-
viljelyskaupungeista tuli teollisuus-
kaupunkeja. Kun teollisuuselämä al-
koi ja kaupunkiväestö kasvoi, alkoi
syntyväisyys vähetä. Sen aiheuttivat
kaupunkielämä ja teollisuus. Vaikka
sensusnumerot osottivat
väestön luvun kasvanneen entistä
nopeammin vuosien 1870 ja 1910 vä-
lillä, tapahtui se sen vuoksi, että
siirtolaisten tulva oli maahan suu-
rempi kuin milloinkaan ennen. Eu-
ropasta tulleet siirtolaiset olivat suu-
rimmaksi osaksi nuoria ihmisiä, hil-
jakkoin avioliittoon menneitä taikka
avioliittolässä. Sen lisäksi nuo siir-
tolaiset tulivat Euroopan maaseuduilta, ollen maanviljelijäin polkia ja
tyttäriä ja niin ollen tottuneet suu-
rliin perheisiin, joten perhe-elämä
oli heihin polvesta polveen kasva-
nutta näkemystä. Kun siirtolaisuus
tänne supistettiin, ei vähentynyt ai-
noastaan tulevien luku, vaan sa-
malla alkoi huomatussa määrässä
pienetä syntyväisyyssuhde. Uutta
verta ei enää saapunut Euroopan
maanviljelysseuduilta.

Samalla tavalla nyt täällä kansan
siirtyessä maaseuduilta kaupunkei-
hin ovat siirtyvät ainekset pääasi-
allisesti nuorta väkeä, joka lähtee
etsimään toimeentuloa kaupunkien
teollisuudesta. Kun maaseudulla
syntyväisyyssuhde on suurempi kuin
kaupungeissa, on luonnollista, että
syntyväisyys koko maassa vähenee,
kun kaupunkeihin muuttanut maa-
laiskansa nopeasti taipuu kaupunki-
elämän hyviin ja huonoihin puo-
liin. Syntyväisyys maassa laskee sii-
tä mukaa yhä edelleen, mikäli maa-
laisnuorisoa siirtyy kaupunkeihin.
Tästä suhteesta johtuu, että Yhdys-
valtain asukasluku aivan läheisessä
tulevaisuudessa saavuttaa tilan, jos-
ta se ei enää kohoa, pikemmin al-
kaa laskea. — F.L.I.S.

Talonpojan usko

"Mitä tällä hetkellä on rakennet-
tava talonpojan uskon varaan?" ky-
syy Suomen maalaisliiton sanomale-
hti "Ilkka" toimituskirjoituksessaan. Ja lehti vastaa, että paljon.
"Maan taloudellinen tila on vaikea.
Nyt palkoin saatu hyvä vuosi ei voi
vielä korjata läheskään kaikkea sitä, mitä kaksi hallavuotta on hä-
vittänyt. Rahataloudellinen pula tu-
lee verrattain vaikeana jatkumaan,
vaikka syötävää pellosta saadaankin.
Paljon täytyy edelleen rakentaa us-
kon varaan: työskennellä hyvien
vuosien toivossa ja luottaen siihen,
että maassa säilyy rauha ja hyvä
tahto."

Sillä tavalla kirjoittaa maalais-
liiton sanomalehti aikana, jolloin
Suomen fascistit näyttävät "hyvää
tahtoaan" rääkäämällä ja kyyditse-
mällä punaisia työläisiä ja talonpoi-
kia rajan yli Neuvosto-Karjalaan.
"Ilkan" toimituskirjoitus on tuuti-
lullalaulua Suomen talonpojille, et-
teivät he heräisi näkemään, mitä
porvaristo heidän selkänsä takana
hommaa ja ryhtyisi korjaamaan a-
semaansa omiin voimiinsa luottaen.

Talonpojan uskon varaan on Suo-
men herrasluokka laatinut poliitti-
sen petkutussuunnitelmansa. Ta-
lonpojan herkkäuskoisuuteen luot-
taen käyi Suomen porvaristo nostat-
tamaan talonpoikaisjoukkoja veri-
seen luokkasotaan työläisiä vastaan
valheellisella tunnuslauseella: "Ve-
näläiset on ajettava maasta pois!"
Porvaristo onnistui tässä petkutuk-
sessaan ja luokkasodan jälkeen por-
varistoon toimesta teurastettiin ja
vankileireillä nälkään näännytettiin
kolmekymmentätuhatta työläistä.

Tällaista on Suomen porvariston
"rakennustyö" talonpojan uskon va-
raan.

Mutta kun vallankumouksellinen
työväenliike nousi luokkasodan jäl-
keisestä verikylvystä huolimatta, niin
Suomen verenhimoinen porvaristo
alkoi keksiä uusia petkutussuunni-
telmia — taaskin talonpojan uskon
varaan.

Se otti keppihevoskseen jumalan
ja uskonnon, tietäen että Suomen
talonpoikaisto on pohjaltaan vielä
suuressa määrässä uskonnollismie-
listä, ja astui fascismin tielle. Syyt
mistä tämä aiheutui, ilmaisee Suo-
men fascistien Helsingissä olevan
yleisesikunnan johtomies Rafael
Engelberg tässä maassa ilmestyvälle "Valvoja"-lehdelle kirjoittamas-
saan erikoisartikkelissa seuraavasti:
"Kykistetuksi juuttu punainen ku-
menkselliisuus kohotti vähitellen yhä
rohkeammin ja rohkeammin pää-
tään, julkinen elämämme soikeutui
ennen pitkää ikäänkuin tappuroihin
ja kansallisen kohoamisen asemas-
ta pääsi valtaan loppumaton riitely-
minen ja toistensa alasvetäminen.
Kansamme ylle laskeutui karvas pet-
tyneisyys, mieliä masensi tuska ja
häpeä."

Olemme painattaneet tuon laina-
uksen tummennettuna, koska se si-
sältää Suomen porvariston avoimen
tunnustuksen kykenemättömyydes-
tään verenvuodatuksella, tai millään
muullakaan keinolla häyttää val-
lankumouksellista työväenliikettä. On
muistettava, että kun porvarillinen
kirjoittaja puhuu kansasta, niin hän
tarkoittaa sillä ennen kaikkea por-
varistoa ja sen luokkaetuja. Kun fas-
cisti Rafael Engelberg selittää, että
"Kansamme ylle laskeutui karvas
pettyneisyys, mieliä masensi tuska
ja häpeä", niin hän tarkoittaa sillä
että tuollaisiin kokemuksiin joutui
porvaristo.

Mutta tästä huolimatta Suomen
porvaristo jatkaa nyt häpeäänsä. Se
jatkaa sitä siksi, kun sillä yhteiskun-
tataloudellisen kehityksen seurauk-
sesta ei ole enää mitään muuta
mahdollisuutta. Historia on tuomin-
nut sen häviöön joutumaan, luovut-
tamaan valtansa työläisille ja työtä-
tekeville talonpojille. Talonpojan us-
kon ja verisen fascismin varassa
Suomen porvaristo koettaa pysytellä
käskijäasemassaan. Mutta tulee ai-
ka, jolloin talonpojan usko riisto-
järjestelmän lainkaikkisuuteen hor-
juu. Silloin talonpoika saavuttaa
uuden elämänymmärryksen, pääsee
näkemään asiat oikeassa valossa.
Suomenkin talonpoika on liittävä
kätensä lujan toverillisuuden osoi-
tukseksi työläisen käteen ja hänen
rinnallaan suorittava ratkaisevan
taistelun sortajiaan ja petäjiään
vastaan. Voi teitä silloin, te Suomen
työläisten ja työtätekevän talonpoi-
kain pilnaajat ja verenvuodattajat!
Kunhan ei kävisi niin, että te rukoi-
lette vuoria ja kukkuloita lankea-
maan päällenne.

Kalenterin historiaa

Jo vanhoilla egyptiläisillä oli ka-
lenteri, kuten Ramcken palatsissa
löydetyt korkokuvat osoittavat.
Kirjoitukset osoittavat, että egyp-
tiläiset jakoivat vuoden kuukausiin
ja päiviin aivan samalla tavalla
kuin mekin, ja että jokainen kuu-
kausi, vieläpä jokainen päiväkin
oli omistettu määrätyille jumalille,
joitten nimien mukaan niitä nimi-
tettiin. Egyptiläisten kalenterit
lienevät maailman vanhimmat, ja
ne antavat aihetta ihmetellä, mi-
ten suurella tarkkuudella silloin
tiede työskenteli.

Roomalaisilla oli suorakulmaisia
tauluja, joiden yläreunassa oli eri
viikonpäiviä edustavain jumalain ja
jumalatarten kuvat. Niiden alla
oli ympyrän muotoon merkitty
eläinradan kuviot, ja taulun mo-
lemmilla sivuilla luvut 1—30. Jo-
kaisen kuukauden viikon ja päi-
vän merkin kohdalla oli pieni rei-
kä, johon pistettiin tikku joko ku-
luvan tai muutoin huomattavan
päivän merkitsemistä varten.

Varsinainen kalenteri, sellaisena
kuin me sen tunnemme, ilmestyi
vasta kirjapainotaidon tullessa käy-
täntöön, ja kalenterin painatuksen
alkuunpano tapahtui Saksassa. Jo-
hannes v. Gmund valmisti v. 1439
eräänlaisia "kalenterilehtiä", jotka
olivat puupainoksia. Hänen esi-
merkkiään noudattaen painoi Gu-
tenberg v. 1455 oikeita vuosika-
lentereja. Sen jälkeen niiden lu-
kumäärä kasvoi suunnattomasti,
niin että melkein jokaisella kau-
pungilla oli oma kalenterinsa, jolla
usein oli sangen huomattaviakin
avustajia. Ranskan ensimmäinen
kalenteri on "Paimenten kalenteri",
joka oli voimassa 200 vuoden ai-
kana. Näillä kaikilla oli se vika,
ettei niitä uusittu vuosittain, vaan
että ne olivat eräänlaisia "ikuisia
kalentereita". Varsinaisen vuosika-
lenterin nykyaikaisessa mielessä
valmisti v. 1513 mestari Peypus
Nyrnbergissä. Hän keksi siihen
erikoisen osastonkin, jota sanot-
tiin "kalenteriviisaudeksi", ja jo-
hon koottiin kaikenlaisia neuvoja,
esim. milloin piti kylpeä, iskeä
suonta, vetää hampaita, miten oli
parasta kylvää tai korjata sato
j.n.e. Nämä neuvot olivat talon-
pojille erittäin tervetulleita, eikä
aikaakaan, niin kalenteri löysi pian
jokaisessa kodissa arvoaseman raa-
matun rinnalla.

V. 1700 ilmestyi n.s. "Satavuo-
tinen kalenteri", jolla oli suunna-
ton menekki. Sen jälkeen painet-
tiin "Sensatiokalenteri", joka en-
nusti asianomaiselle vuodelle sekä
iloista että murheellista, ja selosti
menneet tapaukset suunnattomasti
liioitellen. Sellaisia oli 18 vuosi-
sadalla ilmestynyt "Sota-, murha-,
kuolema-, valitus- ja hätäkalenteri",
joka paremman tehon saavuttami-
seksi oli vielä kuvitettu mitä kaa-
meimmalla tavalla.

Näiden pääasiallisesti yhteistä
kansaa varten aiottujen kalente-
rien ohella alettiin 18 vuosisadalla
julkaista sivistyneistöä varten al-
manakkoja, jotka ilmestyivät pian
mitä moninaisemmissa asuissa. Sa-
moihin aikoihin alkoivat ranskalai-
set painaa n.s. "Naisten almanak-
koja", joiden nimen keksimiseksi
tykiennettiin kaikki se sievä ja
siro, mitä senaikaisen maailman
mielikuvituksessa ikinä saattoi liik-
kua. Niitä oli "Naisen aare", "Sie-
vistelijäin huvitus", "Kauniin nai-
sen ajankulu", "Rakastajain ko-
koelma", "Sydämen valtaistuin" ja
"Parnasson vuodenajat" j.n.e.

Aikakaudelle erittäin kuvaava oli
myöskin "Herkuttelijain almanak-
ka", jossa oli runsaasti herkullis-
ten ruokien reseptejä ja jotka
juuri siksi olivat erittäin haluttuja.
Ne olivat hyödyllisiä siksi, että
opittiin käyttämään siirtomaista
saapuvia hienoja ravinto- ja nau-
tintoaineita.

Saksassakin alkoi niihin aikoihin
ilmestyä yhä useampia kalentereita.
"Tupakoitsijain kalenterista"
aina "Älä-unhoita-minua"-kalente-
riin tai "Rakkauden ja ystävyyden
taskukirjaan" asti. Niissä on pal-
jon vakavaa ja hyödyllistäkin ja
niistä on myöhemmin kehittynyt
kaikenlaiset ammattikalenterit.

Kalenterikokoelmain merkillisim-
piin kuuluu n.s. "Uusranskalainen
kalenteri", jolla oli suunnaton
menekki. Sen jälkeen painet-
tiin "Sensatiokalenteri", joka en-
nusti asianomaiselle vuodelle sekä
iloista että murheellista, ja selosti
menneet tapaukset suunnattomasti
liioitellen. Sellaisia oli 18 vuosi-
sadalla ilmestynyt "Sota-, murha-,
kuolema-, valitus- ja hätäkalenteri",
joka paremman tehon saavuttami-
seksi oli vielä kuvitettu mitä kaa-
meimmalla tavalla.

Näiden pääasiallisesti yhteistä
kansaa varten aiottujen kalente-
rien ohella alettiin 18 vuosisadalla
julkaista sivistyneistöä varten al-
manakkoja, jotka ilmestyivät pian
mitä moninaisemmissa asuissa. Sa-
moihin aikoihin alkoivat ranskalai-
set painaa n.s. "Naisten almanak-
koja", joiden nimen keksimiseksi
tykiennettiin kaikki se sievä ja
siro, mitä senaikaisen maailman
mielikuvituksessa ikinä saattoi liik-
kua. Niitä oli "Naisen aare", "Sie-
vistelijäin huvitus", "Kauniin nai-
sen ajankulu", "Rakastajain ko-
koelma", "Sydämen valtaistuin" ja
"Parnasson vuodenajat" j.n.e.

Aikakaudelle erittäin kuvaava oli
myöskin "Herkuttelijain almanak-
ka", jossa oli runsaasti herkullis-
ten ruokien reseptejä ja jotka
juuri siksi olivat erittäin haluttuja.
Ne olivat hyödyllisiä siksi, että
opittiin käyttämään siirtomaista
saapuvia hienoja ravinto- ja nau-
tintoaineita.

Saksassakin alkoi niihin aikoihin
ilmestyä yhä useampia kalentereita.
"Tupakoitsijain kalenterista"
aina "Älä-unhoita-minua"-kalente-
riin tai "Rakkauden ja ystävyyden
taskukirjaan" asti. Niissä on pal-
jon vakavaa ja hyödyllistäkin ja
niistä on myöhemmin kehittynyt
kaikenlaiset ammattikalenterit.

Toilauksia maailmalta

NYKYAIKAISET MUODIT

Minä en kuolemaksenikaan tunne
kuka noista on minun äitipuoleni,
kuka vaimoni ja kuka tyttäreni.

Kauppias toiselle: "Onko totta
että sinä annat kahden viikon ke-
sälomaan apulaisillesi?"

Toinen kauppias: "Kahden vii-
kon! Kuukauden he saavat. Kaksi
viikkoa omaa lomaansa ja tolset
kaksi kun minä olen lomallani."

RAHAA SUOMEEN

Kurssi Suomen M:kka:

39 25

Canadan Dollarista

Lähetyskulut:

40c lähetyksistä alle $20.00, 60c lähetyksistä $20.00—$49.99, 80c lähetyksistä $50.00—$79.99 ja $1.00 lähetyksistä $80.00—$100.00 sekä 50c jokaiselta seuraavalta alkavalta sadalta dollarilta.

Lähetykset $500.00 ja siitä ylös $3.00, huolimatta summan suuruudesta.

Sähkösanomalähetyksistä ovat lähetyskulut $8.50 lähetykseltä.

Suomen rahaa ostetaan. Kurssi 2.45 sadasta Smksta.

Tehkää lähetykset osotteella:

VAPAUS,
Box 69, SUDBURY, ONT.

Laivapilettejä myydään.
Tiedustakaa pitettiarioita

Vapaudelle ottavat rahavälitystä vastaan myöskin:

VAPAUS MONTREAL BRANCH
1196 St. Antoine St.
Montreal, Que.

VAPAUS
PORT ARTHUR BRANCH
316 Bay Street,
Port Arthur, Ontario

AARO KIVINEN
Kirkland Lake, Ont.

JOHN WIRTA,
957 Broadview Ave., Toronto, Ont

JOHN VUORI
South Porcupine, On.

MRS HILJA KOSKELA,
Box 1803, Timmins, Ont.

DAVID HELIN,
eri paikkakunnilla Keski-Ontariossa

POJAT

kun tulette Hörstiin, niin käykää katsomassa Kurjen poikaa. Vielä pyörii pyörät. Ja myös saa purasta. Siis terve näkemiin.

Hugo Kurki,
Box 41, Hearst, Ont.

Parturiliikkeeni

— sijaitsee —
329 Montague Street.

Puhdas ja hyvä työ.

EINO SMITH
Sudbury, Ont.

Cafe and Restaurant
KARJALA
KAHVILA JA RUOKALA
Tarjoillaan päivällisiä kaiken päi-
vää, halvat annokset.
JOHN KOUHIA
910 Cathedral St., Montreal, Que

J. Hytin
Kaupasta
Torontossa, Ont.

Aina saatavana Suomen ja Ruot-
sin tuotteita tukuttain ja vähittäin.

407-9 Dundas St. W.

Puhelimet:
Trinity 8016 ja 3686

Farmi myytävänä

4 mailia Sudburysta, Conistonin tien varrella. Hyvä multa maa. Hyvät rakennukset. Tiedustelkaa:
N. Levesque,
242 Queen St., tai soittakaa 2523 (LTP

MYYTÄVÄNÄ

Viiden huoneen kalusto. Saman talon voidaan edelleen vuokrata.

335 Mabel Ave.,
Sudbury, Ont.

MYYTÄVÄNÄ

Sieviä halpahintaisia leninkejä.
231½ Spruce St., huone 1
Sudbury

— Minä opin tanssimaan kym-
menen vuotta sitten.

— No, sitten uinä en ihmettele lainkaan, vaikka olette sen taidon unhoittaneetkin.

Viettäkää tämä Joulu ja Uusi Vuosi vanhassa kotimaassanne. Matkustakaa suuressa CUNARD Linjan laivassa Montrealista. Mukavat hytit, runsas ruoka, hyvä palvelus.

Erikoiset Jouluretket Mr. Einar Lindbladin henkilökohtaisesti johtamana S/S "Aulanialla" marraskuun 21 päivänä Suo-me en. Alhaiset hinnat lasketaan Europan tärkeimpiin kaupunkeihin.

Enempien tietojen saamiseksi kirjoittakaa omalla kielellänne osoitteeseen:

36 Wellington St. West
Toronto

CUNARD
Canadian Service

Viikottain laivain lähtöjä Montrealista Europaan Marraskuun 28 päivään saakka, sen jälkeen Halifaxista.

Henkilökohtaisesti johdettu
Joulu-HUVIMATKA
Suomeen 8 päivässä

Bremenin kautta, jossa yksi päivä kulutetaan tuon kauniin saksalaisen kaupungin katselemiseen yhtiön kustannuksella Maailman suurimmalla ja nopeimmalla pikalaivalla

S.S. BREMEN

Matkan johtajana tälläkin kertaa tulee toimimaan kokenut ja tunnettu

Nikolai Johnson,

yhtiömme suomalainen edustaja Cleve-landin konttoristamme.

Erikoisyhteys Suomen Höyrylaiva Osakeyhtiön kautta laivalla yli Itämeren Turkuun tai Helsinkiin. — Runsas suomalainen maun mukainen ruoka. Kolmas luokka erikoisesti suositeltavi.

Pilettien hinnat tässä loistomatkassa ainoastaan $113.00 kolmannessa luokassa. Edestakaisin $190.00.

Matkue lähtee New Yorkista joulukuun 6 päivä, 1930 varhain aamulla

Kukaan, joka on aikonut matkustaa Suomeen jouluksi, ei jää pois tästä merkitsemästä ja naulintorikkaasta matkuesta.

North German Lloyd

PÄÄKONTTORI
Suomalaista asiamiehistöämme kaikilla paikkakunnillaanne.

112 Yonge St., Toronto, Ont.
Winnipeg — Regina — Edmonton — Montreal — Vancouver — Halifax — Calgary

Vuokrattavana

Etuhuone vuokrataan lapsettomalle perheelle:
294 Eyre St., Sudbury

FINNISH BAKERY
Box 1306 Timmins, Ont.
Korppu- ja leipä-tilaukset nopeaan ja huolellisesti täytetään.

SUOMEEN

New Yorkista Oslon tai Kööpenhaminan kautta.

Hellig Olav — Lokak. 4
Oscar II — Lokak. 11
Frederik VIII — Lokak. 18

Jouluhuvimatka
Halifaxista:
"OSCAR II" Marrask. 24
"FREDERIK VIII" Joulak. 11

Ei mitään vaikeuksia Suomeen käymään menevillä Kanadaan takaisin palatessaan. Kirjoittakaa ajoissa meille niin annamme tarpeelliset neuvot ja ohjeet.

SCANDINAVIAN-AMERICAN LINE

969 St. Antoine St.
Montreal, Que.
461 Main St.,
Winnipeg, Man.
8th Ave. & 1st St., E.
Calgary, Alta.
1321 Fourth Ave.,
Seattle, Wash.
J. W. AHLQVIST,
Box 69,
Sudbury, Ont.

ALMA AARNIO

ottaa vastaan sairaita
178 Jean St., Sudbury, Ont.
Puhelin 1072 W.

Donavan mäellä, pussitien varrella. Sauna avoinna myös yleisölle joka päivä kello 10 ap. alkaen.

Pohjolan ilmailijat löydetty

PRINCE ALBERT, Sask., syysk. 29. — Kaukaa pohjois-Saskatchewanin kylmästä erämaasta saapui tänään lyhyt radiotieto, mikä kertoi kaksi viikkoa kadoksissa olleen Mike Finlandin geologisti-ilmailijan sekä hänen intiaanioppaansa olevan turvassa. Lyhyt tiedonanto sanoi ainoastaan, että Finland on turvassa ja että opas löydettiin ellen ollen menossa hakemaan gasoliinia lentokonetta varten.

AVELLINO, Italia, syysk. — Montecalvossa, maanjäristyksen tuhoalueen keskustassa on valmistumassa 75 uutta neljän perheen asuntorakennusta, joiden pitäisi olla kyl. lin kestäviä maanjäristystä vastaan. Uudet rakennukset annetaan koditomille ensi kuun puolivälissä, jolloin Mussolini tulee "tarkast

Ilmotuksia eri paikoilta

Ilmotushinnat tässä osastossa ovat: Tilapäisilmottajilta 3 senttiä sana, vakituisilta, joiden ilmotus on kerran tai kahdesti viikossa samanlaisena, 2 senttiä sana ja niiltä joiden ilmotus on jatkuvasti samanlaisena jokaisessa lehtemme ilmestyvässä numerossa, 1½ senttiä sana. Vähin ilmotusmaksu kertailmottaessa 50 senttiä ja seisovista 30 senttiä kerralta.

Tähän osaan tarkotetut ilmotukset on ilmottajain tai ilmotuksen ottajan merkittävä PAIKALLISILMOTUS.

PORT ARTHUR, ONT.

VAPPA HILLMANIN KENKIEN korjausliike, 101 S. Vindermere Ave., Port Arthur, Ont.

UUSI AJANMUKAINEN HÖYRYsauna Court ja McIntyre katujen kulmassa avoinna arkipäivinä kello 2:sta päivällä kello 12:sta yöllä E. Kivipeito ja E. Ranta. (Tiis

TUKAT LEIKATAAN JA PARrat ajellaan 3'8 Bay St. H. Haili.

Kaikenlaista
Neuloma-alaan kuuluvaa työtä
otan tehdäkseni, y. m., myydään valmiita.
MRS. N. UTRIAINEN
4th Ave., vastp. postikonttoria Timmins, Ont.

Matkustakaa SUOMEEN Ruotsin Amerikan Linjalla

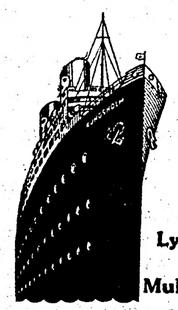

Suomalaisten Suosima Linja
Lyhyt, Nopea ja Mukava Matka
SUOMEEN
(Göteborgin kautta)
Kulkuvuorot New Yorkista:
"GRIPSHOLM" — Lokak. 4 p.
"KUNGSHOLM" — Lokak. 11 p.
Atlannin ja Pohjanmeren poikki samassa komeassa valtamerilaivassa.
Koko matka Suomeen kestää Ainoastaan 10 vuorokautta.
Perinpohjaisesti Uudistettu
"DROTTNINGHOLM"
Lähtee
HALIFAXISTA — Lokak. 20 p.
Halutessanne lähempiä tietoja kääntykää hyväntahtoisesti meidän paikallisasiamiehemme puoleen tahi kirjoittakaa suoraan seuraavilla osoitteilla:
Swedish America Line
1410 STANLEY ST. MONTREAL QUE.
J. W. Ahlqvist
Box 69, SUDBURY, Ontario.

KELLOSEPPÄ
A. Heiskanen

Sudbury

TYÖN VAARAT

Eilen iltapäivällä klo kolmen ja neljän välillä sai joku ranskalainen sähkötyömies surmansa Copper Cliffin sulattimolla. Hän oli ollut työssä rakennuksen yläosassa johtoja korjaillen kun äkkinäinen sähköisku tapasi vieden hengen. Tapahtuman yksityiskohdat samoin kuin miehen nimi tulevat tietoomme tänään iltapäivällä.

NÄINÄ PÄIVINÄ

ovat työn alla olleet kadut valmistuneet siinä määrin, että n.k. "bituminous" pintakerrosta on alettu levittämään muutamille kaduille. Jo olisi aika Lorne-kadunkin tulla kuntoon, sillä tämä yksi kaupungin tärkeimmistä kaduista on ollut korjauksen alla suuremman osan kesää.

INCO MYÖNTÄNYT URAKAN

Tähän asti on kupari eroitettu nikkelistä Port Colbornen jalostuslaitoksella, vaan nyttemmin on Inco alkanut "siirtää" tätäkin laitosta Cliffiin. Sillä toimenpiteellä nimittäin tulee olemaan seurauksena, että edestakainen malmin kuljetus Port Colbornen ja Cliffin välillä tulee vältetyksi. Tässä yhteydessä on Dominion Bridge Co. Montrealista saanut 500,000 dollarin urakan uuden rakennuksen teräsrungon valmistamiseksi. Perustöitä laitoksen tilalla on Fracer Brace Co. suorittanut jo jonkin aikaa.

TANSSIT LIBERTY HAALILLA

Tämän illan tansseista ei kai kukaan malta jäädä pois, sillä haali on koristettu puilla ja soitossakin on erikoista. Tulot tullaan käyttämään puoluelehtien tukemiseksi. Joukolla mukaan siis!

YLEISIÄ UUTISIA

Saksalaiset "asuttavat" Portugalin siirtomaita

LISSABON, syysk. 28. — Siirtomaaministeri tutkii sille esitettyjä syytöksiä, että saksalainen siirtolaisuus Portugalin Länsi-Afrikan siirtolaan lisääntyy huomattavasti ja että he ovat hyvin aseistettuja, omistaen lentokoneitakin. Angolan kuvernööriltä, amiraali Sousa Farolta saapunut raportti selostaa, että saksalaisten lähetyssaarnaajien lukumäärä Angolassa on lisääntynyt ja että he ovat tehneet huomattavia maaostoja. Saksan hallitus on viime aikoina ollut kovin halukas saamaan takaisin maailman sodan jälkeen menettämät siirtomaansa Afrikassa.

Hiukan liikahtaa

SAULT STE. MARIE, Ont. 26. — Algoma Steel-korporatsionin presidentin W. C. Franzin tänään julkaiseman tiedonannon mukaan tullaan terästehtaan kisko-osasto avaamaan lokak. 10 tai 15 päivä, työskentelemään yhdellä työvuorolla tehtaalle saapuneiden tilausten täyttämiseksi. Yhtiön presidentti on selostanut tehtaalla olevan tiedossa huomattavasti työtä, vaan että tehdas pidetään käynnissä ainoastaan joulukuuhun asti, jolloin se jälleen suljetaan, presidentin selostuksen mukaan, uuden koneiston paikoilleen asettamisesta aiheutuvien välttämättömien töiden vuoksi. Hän ei ole voinut myöskään sanoa, kuinka kauan mylly tulee olemaan suljettuna, on vain sanonut, että käsillä olevia tilauksia ei saada joulukuuhun mennessä valmistettua.

S. J. PORT ARTHURIN NÄYTTÄMÖ
— esittää —
Lauantaina lokakuun 4 pnä klo 8.30 ill.
"Kirkasta Totuutta"
Huvinäytelmä 3 näytöksessä. Oikein miellyttävä näytelmä.

Henkilöt:		Esittäjät:
E. M. ROLSTON, pankkiiri		A. Kari
ROUVA ROLSTON		Mrs. Alanen
GLORIA, heidän tyttärensä		L. Palo
DICK DONNELLY	Rolstonin apulaisia	F. Huhtala
BOB BENNET		Edv. Lapinsalo
VAN DUSEN		E. Järvi
PIISPA DORAN		F. Mäkilä
ETHEL		D. Alanen
MABEL	näyttelijättäriä	L. Forsberg
FLORA		Mrs. Hietanen
MARTTA, palvelijatar		Mrs. Kari

Tapahtuu: 1 näytös Rolstonin yksityiskonttorissa, II ja III:s Rolstonin kesähuvilalla. Ensimäisen ja toisen näytöksen väliaika 15 minuuttia. Toisen ja kolmannen 3 minuuttia.
Esitys alkaa tasan kello 8.30

nin Näyttämö
sittää —
4 päivänä,
avajaisnäytäntönä
elmän
ankkunen"
kappaleessa on luokkaluonteisuus, a huvinäytelmä.
ossa 30 ja ovella 40 senttiä
a täyteen tälle hausnäytelmälle
TERVETULOA!
NÄYTELMÄSEURA.

Meidän tavallinen $15.00
Master Oil kuuden kuukauden permanent) kiharat nyt $7.50.
Kasvohieronta, finger wave, marsel, water wave ja hiusten pesu 50c
inoa canadalainen liike jonka hinnat ovat alaudella toisten hintoja. Kaikki työ tehdään ammattitaitoisen henkilön valvonnan alla, henkilön ka on laittanut permanent kiharoita yli 30,000. Heillä nykyään on 20 liikettä Canadassa palelemassa teitä. Omistamalla omat tehtaamme, olemme tarjota työmme näillä alhaisilla hinnoilla.
nerican Beauty Shoppe
hern Ontario Bldg.—Puh. 1748

Meidän VOIMA Ostokset

Tulette näkemään niistä sadoista paltoista, jotka ovat näytteellä

TÄNÄ vuonna meidän ostokset ovat olleet laajemmat kuin ennen, ostettu aivan parhaat kultakin vaatturilta. Näin voimme sanoa, että "kun näette meidän suuren varaston, olette nähneet kaikki." Edullisin on nyt tehdä ostokset kuin myöhemmin.

Nähdä ja arvostella on paras, koetella päälle ja tuntea kankaan vahvuus ja täysivillaisuus.

Meidän vaatturit saavat teidät ihmeisiin, että näillä hinnoilla voidaan tehdä näin hyvää ja hienoa työtä.

Me yksinkertaisesti todistamme, että meillä on takki jokq miehelle.

Tweed Gards malli	Tykö istuva malli	Ulster vaihtuvilla väreillä
$18.50	$23.00	$25.00

karl Lehto
SUDBURY ONTARIO

DELONGCHAMP Cartage Co., Ltd.
Sudbury, Ont.
Olemme avanneet autokumien korjaustikkeen, joten otamme nyt vastaan kaikenlaista autokumien ja sisäkumien korjausta.

Myytävänä
10 eekkerin farmi
Sopiva matkailijakodiksi eli luonnonlääkärille. Myydään halvalla tai vaihdetaan kaupungin omai tai vaihdetaan kaupunkikiinteimistöön; tai vuokrataan. Paikka sijaitsee Aurorassa, 23 mailia Torontosta, Yonge kadun varrella.
Kysykää
Kalle Räsäseltä
24 Soho St. Puhelin Elgin 0926. Toronto, Ont.

Viettäkää Joulu vanhassa kodissanne
Matkustakaa Valkosen Tähden linjalla yhtymällä yhteen näihin henkilökohtaisesti johdettuihin huvimatkoihin, suurilla laivoillamme.
Calgaric Montrealista, marrask. 13 p. Johtajat: Mr. S. C. Young, Melville, Sas., ja Mr. J. S. Bolf, Montreal.
Megantic Montrealista marrask. 27 p. Johtajat: Jan Beblavy, 649 Queen St. West, Toronto, Mr. Douglas, 153 Queen St. W., Toronto, Mr. Joseph Windisch, P.O. Box 1630. Saskatoon, Sask., Mr. J. H. Pribyl. 1256 City Hall Ave., Montreal, ja Mr. Alex A. Kalen, 1456 City Hall Ave., Montreal.
Westernland Halifaxista jouluk. 7 p. Mr. Leonid Sikevych, Kiertävä matkustaja-agentti, White Star Line, Toronton konttori.
Edestakaisia pilettejä myydään näihin huvimatkoihin, kaikkia maita varten.
Lähempiä tietoja varten kirjoittakaa tai käykää tiedustelemassa keneltä tahansa ylläolevilta matkan johtajilta tai missä tahansa White Star linjan allaolevissa konttoreissa.

224 Portage Ave., Winnipeg. — 55 King St. E., Toronto
McGill Building, Montreal — Jasper & 100th Sts., Edmonton
Pacific Building, Vancouver — St. Paul Building, Halifax
145 Prince Wm. St., St. John — 53 Dalhousie St., Quebec
WHITE STAR LINE CANADIAN SERVICE

Työläistoveri! Oletko jo tilannut Vapauden?

Gerald A. Foot
PALOVAKUUTUKSIA, KIINTEIMISTÖ- JA KIINNITYSLAINOJA
Hyvä tonttivalikoima, valo, vesi sekä likaviemärit.
$300 — helpoilla ehdoilla.
Käykää katsomassa kotien rakennussuunnitelmaa
GERALD A. FOOT
PUHELIN 936 — MACKEY BLOCK — SUDBURY, O

Uudelleen rakennettuja
Kirjotuskoneita
Vapaus myy uudelleenrakennettuja Underwood kirjotuskoneita. Ne ovat aivan kuin uusia. Kaikki vähänkin kuluneet osat uudet. Olemme välittäneet kymmeniä tällaisia koneita tiettyvuoden ajalla ja jokainen joka niitä on ostanut, on edelleen tyväinen kauppaansa. Nämä koneet kestävät ja ovat ainakin kymmesa vuosia. Kukaan toinen liike ei myy niitä yhtä halvalla kuin Vapaus. Pidämme niitä säännöllisesti varastossa, joten niitä voidaan lähettää heti tilauksen saatua.
Myymme myöskin käytettyjä, sangen hyvässä kunnossa olevia Underwood ja Remington kirjotuskoneita. Hinnat ovat erittäin halvat.
VAPAUS, Box 69, Sudbury, Ont.

Matkustakaa SUOMEEN

ATLANNIN PURJEHDUKSIA

LIVERPOOLIIN

Lokak. 10	Marrask. 7	DUCHESS OF
Lokak. 17	Marrask. 14	DUCHESS OF RICH
Lokak. 24	Marrask. 21	DUCHESS OF AT
Lokak. 31	Marrask. 24	DUCHESS OF BED

CHERBOURGIIN—SOUTHAMPTONIIN

Lokak. 8	Marrask. 5	EMPRESS OF FR
Lokak. 15	Marrask. 15	MONTO
Lokak. 29		MONT
Marrask. 28		M

BELFASTIIN—GLASGOWIIN

Lokak. 11		MINNE
Lokak. 17	Marrask. 14	*DUCHESS OF RICH
Lokak. 25		M
*Lokak. 31	Marrask. 26	DUCHESS OF BED
Marrask. 7		DUCHESS OF
Marrask. 21		DUCHESS OF AT

*Ei poikkea Belfastissa.

ANTWERPIIN

Lokak. 15	Marrask. 15	MONTO
Lokak. 29		MONT

Yhteys Hullista Suomeen joka keskiviikko

Lähempiä tietoja hinnoista sekä purjehduksista halutessanne kääntykää kenen tahansa Canadian Pacifin Laivayhtiön asiamiehen puoleen tai kirjoittakaa White, District Passenger Agent, North Bay, Ont.

Canadian Pacific
Maailman suurin matkustus Järjestelmä
J. W. AHLQVIST, Box 69, Sudbury, Ont.
Halutessanne lähettää rahaa omaisilleanne Europaan, tehkää se Canadian Pacific Expressin välityksellä.

BARNES DRUG CO.
Erikoishintoja uusissa ja käytetyissä f grafeissa ja radioissa.
Uusia suomalaisia levyjä joka viikko.
Helppoja ehtoja järjestetään.
BARNES DRUG CO,
VICTROLA ja RADIOKONEITA — Rihka
VALOKUVAUSKONEITA ja -TARPE
SAULT STE. MARIE, ONT.

TILATKAA kopiopaperinne Vapaudesta!

Olemme onnistuneet saamaan kestävyydestä väksi tunnettua englantilaista kopiopaperia. Taperi taataan 3 vuoden ajaksi, että ei kuivu eikä käsiin. Meillä on tätä olemassa kahta eri kokovallista konekirjoituskokoa ja isompaa kokoa. Pkokoa laatikon hinta $2.50 ja pienempää $2.25.
Osastot, osuuskaupat, näytelmäseurat, näytäjien johtajat ja monet muut yksityiset, jotka tarvitsette kopiopaperia, tilatkaa tällä huokealla laatikko. — Meiltä saatte myöskin konekirjoitinrinne. Hinta 35 senttiä pauna.
VAPAUDEN KIRJAKAUPPA
Box 69, SUDBURY, Ont.
Oletko tilannut "Vapauden